

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

KAPLANSKÁ SLUŽBA

- 8 Historie Husova domu v Praze
- 10 Kaplani vojenští, školní, vězeňští a nemocniční
- 25 Jak se dělá sbor
- 40 Diakonie: Naděje v uprchlickém táboře v jordánském Zátarí

Stavíme Oázu míru v poušti
uprchlického tábora. Přidejte se.

postnisbirka.diakonie.cz

ÚVODNÍK

3 Kaplan je tu pro všechny

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *P. Grendel*
- 8** Od myšlenky k činu aneb za Husův dům „můžou studenti“ – *M. Fůrová*
- 10** Víra, naděje a láska má v tomto surovém prostředí své místo – *V. Kalusová*
- 12** Zkouším, hledám, jsem zde – *A. Wrana*
- 13** Cítím sílu modlitby a požehnání, respekt k nadpozemské moci – *J. Kupka*
- 14** Ve jménu života – *J. Plíšková*
- 17** Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 25** Jak se dělá sbor – *L. Klíma*
- 27** Neobvyklý skleněný kříž a dřevěný altán – *K. Šimr*
- 28** Sedmdesát let sboru v Opavě – *A. Plachý*
- 30** Večeře Páne každou neděli – *M. Lukášek*
- 31** O večeři Páně v Chrástu – *J. Esterle, M. Tonarová*
- 33** Reformace a gregoriánský chorál – *L. Moravetz*

DIAKONIE

Mezi uprchlíky: Udržet naději – *A. Šůra*

SLOVO

- 43** Přátelé! – *S. Karásek, T. Cejp*
- 45** Neber nejlepšího jelena – *A. Palán*
- 46** Evangelíci v rané toleranční době v Čechách a na Moravě – *J. Mašek*
- 47** Klaun si povídá s Bohem – *J. Plíšková*
- 49** Zachránila mě sborová sestra – *P. Hájičková*

ÚVODNÍK

Kaplan je tu pro všechny

Ekumena v životní praxi – o to se často snažíme, voláme po ní. Někde funguje na místní úrovni lépe, někde hůře. Tam, kde jde do tuhého, kde jde o život nebo o existenciální otázky k vině, trestu a odpuštění, tam jdou konfese stranou. Kaplan je tu pro všechny bez rozdílu – křesťany všech denominací a často pro vyznavače jiných náboženství nebo i ateisty. Tak to zažívají armádní kaplani, zejména ti, kteří byli v zahraniční misi, nebo vězeňští kaplani, kteří jsou konfrontováni s bídou tohoto světa. Tématem čísla je kaplanská služba a v jednotlivých příspěvcích se dočtete, jak svou službu konají kaplani vězeňští, školní, armádní i nemocniční.

V historické části rubriky Téma se v tomto čísle dozvíte, jak církev přišla k Husovu domu v Praze v Jungmannově ulici, kde je církevní ústředí. Budova má bohatou minulost, v dalších dílech budeme psát o tom, jak se stalo, že se zde usídlila synodní rada, nakladatelství a knihkupectví Kalich, bohoslovecká fakulta, dočasně dokonce muzeum. Pokud vás osudy Husova domu zaujmou a nikdy jste v něm nebyli, vezměte děti z nedělní školy nebo partu konfirmandů a přijedte na exkurzi. I dnešní podoba ústředí s kanceláři jednotlivých úseků církevní práce je zajímavá – od archivu s muzejními exponáty přes trezor s řetězem synodního seniora až po středověké klenuté sklepy.

Klidný postní čas a inspirativní čtení přeje všem čtenářům

Daniela Ženatá

Lži o táboře v Letech

Lživé výroky předsedy SPD Tomia Okamury o koncentračním táboře v Letech pobouřily i nás. Zazněly 27. ledna 2018 v rozhovoru

s Danielou Drtinovou pro DVTV. Synodní rada se proto připojila k Židovské obci v Praze a k Muzeu romské kultury, které ve svém vyjádření z 29. ledna 2018 vyzývají Tomia Okamuru k veřejné omluvě obětem nacisty iniciované perzekuce a genocidy za pošlapávání jejich pa-

mátky. Stejně tak vyzývá k omluvě historikům a dalším odborníkům, kteří se tímto tématem zabývají, za lživé překrucování informací o táboře v Letech u Písku.

Zahraniční hosté na farářském kurzu

Na třicet zahraničních účastníků přijelo na lednový farářský kurz, který organizuje každoročně Spolek evangelických kazatelů. Synodní rada a ekumenické oddělení zvou již tradičně zahraniční hosty kurzu k rozhovoru

a posezení. Kromě slovenských a polských farářů, pro něž není český jazyk bariérou, přijíždějí také faráři z krajaňských sborů na Ukrajině, ma-

darští faráři, kteří studovali v Praze, a dále hosté z německy či anglicky mluvících oblastí, kteří mají k naší církvi nějaký osobní vztah. Většina se shodla na tom, že vzdělávací program kurzu je zaujal a je velkým přínosem do jejich farářské práce v místech, kde žijí a pracují, a že staré i nové kontakty s naší teologickou komunitou je obohacují

Setkání představitelů katolické a evangelické církve

Předseda Ekumenické rady církví a synodní senior Českobratrské církve evangelické Daniel Ženatý pozval v půlce února k neoficiálnímu setkání kardinála Dominika Duku.

Hovořili spolu například o současné společenské situaci, o postavení církve ve společnosti, o potřebě společného postupu České biskupské konference a Ekumenické rady církví při jednáních o zřízení kaplí v nemocnicích a sociálních ústavech, o nutnosti společně jednat o možnostech vyučování katecheze ve školách i o dalších záležitostech.

Aktuality připravila Jana Vondrová.

Vzkaz seniora Ochranovského seniorátu na březem

Myslíte někdy na svoji smrt? Tak jsem se ptal studentů v souvislosti s pokusem proniknout do myšlení filosofa Martina Heideggera. Někteří tvrdili, že vůbec ne, jiní přiznali, že jen občas. Proč také. Jsou mladí, mají před

sebou „celou věčnost“. Asi jsme nebyli jiní. To přichází až s věkem, že začneme počítat, kolik dnů či let nám ještě zbývá. Ale ona je k smrti namířena, vykloněna (ek-sistó) celá naše existence, jak nám také myslitelé existencialismu připomínají. A vlastně je smrtí nesen celý náš život. Poobědváme-li, pak jsme posílili své tělo na úkor jiného života. Ať už rostlinného, nebo živočišného. Život rostlin nebo zvířátek byl ukončen, abychom měli dostatek energie k životu vlastnímu. Tak to v přírodě chodí. Pro nás křesťany stojí smrt v centru naší víry. Máme před sebou Velikonoce. Ty jsou jistě oslavou nové dimenze života. Vzkříšení a života s Kristem. Ale zároveň jsou oslavou smrti. Kristovy smrti. Právě tato smrt, jedinečná a neopakovatelná, otvírá dveře do oné nové životní dimenze. To je naděje nejen pro tento život, ale i život budoucí. S přáním požehnaných Velikonoc

Ondřej Halama

TÉMA: KAPLANSKÁ SLUŽBA

modlitba březnová pro kaplany

Pane Bože
díky tobě máme co nabídnout

pomoz nám hledat slova
být srozumitelní
přitom se nepodbízet
být autentičtí
ale neodradit

umět naslouchat
a v pravý čas něco říct
modlit se sám
i s druhými
nebát se nabízet perly
ti kolem nejsou přece svině

modlitba **Lenky Ridzoňové**,
kresba **Sára Brandová**

Půst je proměna

S Ježíšem však přichází proměna srdcí

Učedníci Janovi a farizeové se postili. Přišli k Ježíši a ptali se: „Jak to, že se učedníci Janovi a učedníci farizeů postí, ale tvoji učedníci se nepostí?“ Ježíš jim řekl: „Mohou se hosté na svatbě postit, když je ženich s nimi? Pokud mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit. Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom, v ten den, se budou postit. (Mk 2,18–20)

V Zákoně Mojžíšově příkaz „postit se“ nenajdeme. A přesto se právě půst stal pro Židy jednou z podstatných forem zbožnosti. V době Ježíšově bylo prý zvykem dodržovat jich 28 ročně. Farizeové se postili dvakrát týdně. A učedníci Jana Křtitele ještě častěji.

Zrušil těmito svými slovy Ježíš půst, nebo nezrušil? Máme se i my postit, nebo nemáme? Ani v této otázce nepanuje mezi námi křesťany úplná shoda. Pro některé Pán Ježíš půst ne-li přímo zrušil, pak jeho dodržování minimálně zrelativizoval: půst je stále jen to vnější, s Ježíšem však přichází proměna vnitřní, proměna srdcí. Jiní si to ale nemyslí. Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom, v ten den, se budou postit, řekl tu Ježíš přece. Takže nic nezrušil. Půst platil a platí. Zůstává dobrým výrazem zbožnosti.

Jsem za tato Pánova slova z Markova evangelia vděčný. Mám totiž za to, že nám jimi odhaluje ještě jiný, mnohem podstatnější rozměr půstu. Ježíš jim řekl: „Mohou se hosté na svatbě postit, když je ženich s nimi?“ Mohou tedy, nebo nemohou?

Kdybychom měli půst za pouhé upírání jídla a pití, pak bychom museli říct, že vůči ženichovi by to bylo velmi neslušné, urážející, nejíst ani nepít to, čím nás na své svatbě hostí. Ale co když půst nespočívá ani tak v omezování v jídle a pití, jako spíše v postoji svatebních hostů k tomu, o něhož jde na svatbě víc než o ně – k ženichovi? Právě o tom

tu dle mého Pán Ježíš mluví. Kdo je si vědom svého postavení, kdo respektuje ženicha jako toho hlavního, jenž tu rozhoduje o tom, co se bude dít, kdo už ví, proč a kvůli komu může být na této svatbě hostem – právě ten se postí! Protože ne už sebe, ale ženicha má za toho hlavního. Jemu přenechává hlavní slovo, jeho vůli chce se řídit. Ženich přece není jedním z hostů, je hlavním hrdinou! Jeho svatba to je...

Pak tedy: hosté na svatbě se postit mohou! Do konce mají! Právě tehdy jsou totiž dobrými svatebními hosty! Hlavní roli nechávají ženichovi. Vždyť je to jeho svatba, o něho, ne o nás jde. Jeho slovo tu platí. Jeho hosty jsme, jeho jídlo jíme, jeho pití pijeme. Toto vědomí, toto upozadění svatebních hostů vůči ženichovi je tím půstem, k němuž jsme Pánem zváni! Je však mnoho z těch na svatbu pozvaných, kteří ještě nepochopili, kde vlastně jsou, kam byli pozváni a kým. Proto se k ženichovi jako k ženichovi nechovají, jeho slovo přehlížejí, neberou je vážně. Proč bychom právě jeho měli poslouchat? Je snad něčím víc, než jsme my? Jsme mu snad něco dlužní?

Je to vlastně úplně jednoduché, logické. Pokud mají svatební hosté ženicha za sobě rovného, jen za jednoho z nich – postit se nemohou. Nemohou, protože ještě nemají před kým. Ženich od nich ještě nebyl vzat. Ještě nepochopili, že hosty na jeho svatbě jsou, a to jen proto, že on je tu chtěl mít. Jako by byli na své vlastní oslavě. Jako by oni byli těmi hlavními. Jako by tu všechno bylo jen proto, že oni to tak chtěli a udělali...

Milost být svatebními hosty máme všichni. Avíme-li, kde jsme, kdo že nás tu chtěl mít, či slovo je tu slovem hlavním, kdo nás hostí ze svého – pak se postíme. Naše víra. Naše vlastní vděčnost a radost z toho, že tu být smíme, naše vlastní a svobodné podřízení ženichovi a jeho slovu. To je tím půstem, o němž tu Pán Ježíš mluví. Půstem, k němuž jsme zváni nejen v období postním.

Petr Grendel

Od myšlenky k činu aneb za Husův dům „můžou studenti“

Vznik Husova domu v Praze

V roce 1889 se na půdě českého zemského sněmu odehrála tzv. „desková debata“. Jednalo se v ní o umístění Husova jména na jednu z desek vnější fasády Muzea Království českého (dnes Národní muzeum) v Praze. Proti Husovi, resp. jeho následovníkům padla i emočně silná slova, neboť husité byli nazváni „bandou lupičů a žhářů“. Pobouření v části společnosti bylo velké a vykrytalizovalo v myšlenku postavit Janu Husovi samostatný pomník. Ten byl nakonec odhalen roku 1915 na Staroměstském náměstí. Vedle toho padl také návrh na zbudování „živého organismu“, centra duchovního, kulturního a sociálního života reformované církve, nazvaného Husův dům.

Myšlenka vytvořit v Praze náboženské a kulturní ústředí a spojit je se jménem Husovým napadla pražské studenty teologie, sdružené ve spolku Jeroným, a měla být uskutečněna k 500. výročí upálení mistra Jana. S realizací se začalo už v roce 1890 založením Spolku pro vystavění Husova domu v Praze, resp. roku 1891, kdy JUC Antonín Zahálka z Libkovic a farář G. A. Molnár z Krabčic podali c. k. okresnímu hejtmanství v Roudnici nad Labem ke schválení stanov spolku. Protože ale byla zpočátku jejich aktivita vnímána jako politická, nastaly průtahy a upravené stanovy byly schváleny až v roce 1893. Za svůj cíl si spolek stanovil „opatřit přiměřený náklad na zbudování a udržování domu v Praze, který by sloužil kulturním zájmům české evangelické reformované církve v duchu Jednoty česko-bratrské, jakož i dům ten vystavěti“. Záměrem bylo vybudovat velký sál pro celocírkevní setkání, zřídit bohoslovecký seminář a hospic (útulek) pro přechodné ubytování členů venkovských sborů, hledajících v Praze práci, založit centrální evangelickou knihovnu, čítárnu evangelického tisku

a evangelické muzeum. V prvotním návrhu byla v domě plánována také restaurace, abstinentní jídelna, a dokonce tělocvična.

Spolek pro vystavění Husova domu v Praze a jeho činnost

Spolek propagoval svou věc prostřednictvím prohlášení k veřejnosti, skrze pravidelné rubriky v evangelických časopisech a politických denících, úspěšné byly agitační přednášky na seniorátních konventech a ve sborech, kde vznikaly i místní odbory spolku s proškolenými

Průčelí domu v Jungmannově ulici k r. 1913

spolupracovníky. Začalo se s vybíráním příspěvků. Ve výroční Husův den se každoročně konala celocírkevní sbírka, určená právě pro Husův dům. Do počátku první světové války se vybralo v průměru 10–12 000 korun ročně.

Návrhy ke koupi domu padaly od roku 1902. První vhodný se nabízel v Krakovské ulici u Václavského náměstí, byl však zatížen mnoha závazky. Dále se jednalo o novostavbu poblíž Myslíkovy ulice Na Zbořenci, ale nejvhodnějším se nakonec ukázal být dvoupatrový dům v ulici Jungmannově. Jeho cena byla 250 000 korun, z nich 110 000 zaplatil spolek přímo. Psal se rok 1912, do Husových oslav, při nichž měl být původně Husův dům otevřen, zbývaly tři roky. V letech následujících se sbírky zintenzivnily na dvojnásobek, přesto však bylo patrné, že to je málo. Ač byl dům koupen, nemohl církvi začít hned plně sloužit. Byli v něm nájemníci a pro vytyčené účely tam nebyl dostatek místa. K domu patřilo ale rozsáhlé nádvoří a na něm měl být vybudován skutečný Husův dům, zatímco výnosy z přední činžovní budovy by přispívaly na umořování dluhu a zároveň na stavbu nové budovy.

Ačkoliv už v roce 1915 vypracoval architekt O. Polívka plán přestavby na celé ploše pozemku, k její realizaci prozatím nedošlo a v přední budově byla otevřena pouze bohoslovecká domovina Husova domu. V říjnu 1918 byl pak zde zbudován sál pro 200 osob, knihovna s čítárnou, začaly se pronajímat spolkové místnosti a sídlila zde Kostnická jednota s redakcí Kostnických jisker. Po spojení protestantských církví v závěru toho roku začal v domě sídlit synodní výbor a jeho odbory. V roce 1920 pak byly změněny stanovy spolku a dům přešel z majetku reformované církve do majetku nově ustavené Česko-bratrské církve evangelické.

Přestavba přední budovy

Stoupající činnost ústředí zvyšovala nároky na prostor. Jenomže nákladnost stavby v nádvořním traktu a zákon na ochranu nájemníků zbudování novostavby zabránily. Proto přistoupil spolek k nouzovému řešení zvýšit počet pater stávajícího domu. A v červnu 1923 se s přestavbou započalo. Podle projektu architekta Bohumíra Kozáka se na původní budovu přistavěla tři patra a sjednotila se fasáda průčelí, na kterou byla umístěna Husova socha od

Ladislava Kofránka, reliéfy Bible a Beránka a nápisy. Současně se ve dvůře postavily čtyři nájemní garáže a do bývalé vinárny se přistěhovalo knihkupectví Kalich. V levém nádvořním křídle zůstaly nadále nájemní byty.

Průčelí Husova domu z r. 1924

Náklad na stavbu činil 1 200 000 Kčs, část z něj tvořila státní subvence. Přední budova Husova domu byla slavnostně otevřena 1. 5. 1924. Na umořování pohledávky, která na domě vážla, a vzhledem k chystané stavbě nádvořní budovy, usnesla se synodní rada vypsát k 6. 7. celocírkevní sbírku. ▶

Jak vypadal Husův dům uvnitř?

Sál v 1. poschodí nadále sloužil svému účelu, navíc se zde konaly synody, sjezdy Kostnické jednoty aj. Ve 3. patře bylo zařízeno sedm kanceláří a zasedací síň pro synodní radu. Ve 4. a 5. patře bylo dáno k dispozici Husově studentské domovně 16 pokojů, jídelna, studovna a byt správce, navíc zde byl jeden hostinský pokoj. Do levého křídla do dvora byla přesunuta redakce a administrace Kostnických jisker a Husova odkazu, 2. poschodí zaplnil sekretariát Husova domu, ústředí sociální péče seniorátu Pražského a do poslední místnosti byla soustředěna knihovna. Po uprázdňení některých prostor v roce 1934 nastaly další změny. Tehdy si ve 2. patře zřídil svou klubovnu s čítárnou spolek Jeroným, byl zde otevřen dívčí útulek a tři pokoje pro přechodné ubytování mimopražských členů církve.

Stavba nádvorní budovy

V roce 1934 bylo rozhodnuto o stavbě nádvorní budovy. Za jejího architekta byl vybrán znovu B. Kozák. Přípravné práce začaly v polovině následujícího roku, kdy se zbouralo nádvorní křídlo a knihkupectví Kalich se přesunulo do přední budovy. Na VII. synodu v prosinci 1935

se celý záměr schválil a byla povolena zápůjčka z různých církevních fondů. V březnu 1936 se pak začalo s výkopem dvora a stavbou. Celkový náklad přesáhl 2 200 000 korun.

14. 3. 1937 byla novostavba ve dvoře slavnostně otevřena. V přízemí se nacházel sál s galerií (cca pro 550 osob), k němu příslušela šatna, bufet a kuchyňka. V mezipatře byly dvě klubovny a místnost pro harmonium. Do 1. patra se nastěhovaly kanceláře synodní rady a byl zde zařízen její zasedací sál, 11 pokojů ve 2. patře sloužilo jako ubytování pro zaměstnané dívky a ženy, ve 3. poschodí bylo 6 hostinských pokojů s jídelnou a byt tajemníkův a do 4. patra byla prozatím umístěna prádelna, ale výhledově zde měl sídlit ve třech místnostech církevní archiv, knihovna a muzeum (otevřeny v dubnu 1939). Zbytek nádvoří byl vydlážděn. Na místě bývalých garáží, které byly zrušeny, se postavilo pravé křídlo, průchozí skrze kuchyň ve 3. patře a spojující obě budovy.

V roce 1941, tedy 47 let od zahájení své činnosti a vzhledem k tomu, že naplnil svou úlohu, byl Spolek pro postavení Husova domu rozpuštěn.

Miroslava Fůrová

VĚZEŇSKÁ KAPLANKA

Víra, naděje a láska má v tomto surovém prostředí své místo

Vězeňskou kaplanku dělám už 15 let. Ještě stále mne ta práce baví, naplňuje pocitem smysluplnosti, ještě stále se ráno za mřížemi těším.

Rozhovory a kázání

Ještě stále se mi (snad) daří udržet pozornost během hodinového rozhovoru s člověkem, jemuž zemřela matka, a on ji už několik let neviděl, nemůže jít na pohřeb a trápí ho výčitky, co všechno jí

nestihl říci. Nebo který by chtěl skončit s drogami, ale neví jak, protože po dvacetileté závislosti je to opravdu složité tam, kde chybí jakékoli vazby na „normální“ lidi. Nebo který má strach o své děti, právě umístěné do ústavu...

Ještě se mi snad daří kázat v kapli tak, že lidé slyší – ještě stále jim to (snad) něco dává... Ještě stále se stává, že skrze mou práci někdo zatouží po křtu – hluboce, opravdově, v slzách. Už jsem se

ale také naučila nedělat si nic z nepěkných výrazů a jisté bezohledné surovosti některých lidí – nejen těch trestaných, ale také těch v uniformách, ve vězeňství vůbec.

Jen ten, kdo hoří, může vydržet

Už mám mezi svými kolegy pár vynikajících přátel. Už jsem ve vězení skoro jako doma. A už také začínám pociťovat, že se musí umět včas odejít – dřív, než bude pozdě. Že jednou přijde chvíle, kdy bude náhle člověk přesycen: krutostí, násilím, lží, pomluvami, závistí, cizí frustrací a drsnými příběhy. Přesycen svou vlastní snahou o změnu tam, kde není možná. Vězení je velmi surové náročné prostředí, kde mají víra, naděje a láska své nezastupitelné místo – ale je potřeba mít neustále na paměti, že naše síly jsou omezeny a že to nejsme my, kdo může způsobit

změnu uvnitř srdce – že je to Bůh sám. Tam, kde bychom se spletli a chtěli rozdat sami sebe jako apoštol Pavel, nelze vydržet, obstát – a neshořet na popel. Mám za to, že ve vězení víc než kde jinde je třeba udržovat svůj vlastní vnitřní plamen, a to stůj co stůj, ber, kde ber. Protože jen ten, kdo hoří, dokáže nejen vydržet, ale ještě zapálit ostatní. A ve vězení bývá o takto nutnou radost a vnitřní plamen opravdu nouze.

Dají se ale najít a vytvořit skvosty. U mě je to: poobědová káva s kolegyní Zdeničkou. Legrace na téma „Bůh“ s kolegou Romanem. Sobotní ping-pongové turnaje s největšími lumpy z oddílu F 1/4. Open-air koncert romské kapely na Noci kostelů. Umělecké fotografie Martiny Řehořové

při farářské službě

z našich akcí. Hluboce lidská setkání s některými odsouzenými. Bohoslužby se vzpomínkami na zemřelé členy rodin ve vězeňské jídelně. Hořící svíčky. Společné modlitby s kolegy dobrovolníky z adventistické církve. To všechno a ještě mnohem více zároveň vytvářené a sdílené s ostatními ve mně udržuje lásku k této práci a lidem v tomto prostředí – z obou stran mříží.

Zadarmo jsem dostala

Jestli to tak cítí a vidí také oni, Bůh ví. Jestli se někdo pod vlivem vězeňské kaplanky napravil? Kdo to posoudí? Čím se změna či vnitřní posun v člověku měří? Co je vůbec výsledkem naší práce ve vězení? O kapičku méně násilí v moři zla podsvětí? Jeden bývalý, úspěšně vyléčený narkoman? O jednoho návštěvníka s pečlivě ukryvaným tetováním pod rukávem nažehlené košile v některém našem nejmenovaném sboru více? Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte – to je motiv mojí práce.

Vendula Kalusová

Zkouším, hledám, jsem zde

Dostal jsem zadání napsat svůj příspěvek tak, „aby vyniklo specifikum školního kaplanství“. Proto se pokusím svou současnou práci srovnat s prací faráře na sboru a se službou vězeňského kaplana – obojí jsem vykonával dlouhé roky.

Je na čem stavět?

Nejprve musím říct, že práce školního kaplana mi připadá v mnohém obtížnější než práce faráře. Farář na sboru přibližně ví, co se od něj očekává. Většina jeho činností má obvyklou formu – psát kázání a vést bohoslužby, připravovat biblické hodiny, pracovat s dětmi. I na sebemenším sboru má farář kolem sebe aspoň pár lidí, kteří ho mají rádi, kteří si ho zvolili a chtějí ho mít jako svou autoritu. A pak také: V církvi stále existuje jazyk, kterým se lze domluvit o víře a o Bohu. V mé současné kaplanské práci všechny tyto předpoklady chybí. Není v ní nic samozřejmého. Všechno se musí od počátku zkoušet, hledat, vytvářet, pokud vůbec...

Proč bych za ním měl jít?

Teď do toho zamíchám práci vězeňského kaplana. Do věznice jsem docházel tak rád! Najdete tu totiž, co farář ve sborové práci zhusta postrádá. Přicházejí za vámi lidé, kteří mají opravdový zájem s duchovním mluvit – museli kvůli tomu napsat žádanku. Víte, že člověk, který proti vám sedí, počítá s tím, že s ním budete mluvit jako farář, a taky víte, že o to stojí, byť mu nemůžete dát více než svůj čas a svá slova. Když jsem přišel před třemi lety na olomouckou konzervatoř, věru myslím, že tam nikdo nevěděl, proč by měl za evangelickým školním kaplanem zajít. Každopádně mezi studenty nebyl žádný evangelík, a dodnes není.

Jako posluchači Kázání na hoře

Srovnání těchto tří rolí ukáží ještě na jednom konkrétnějším příkladu. Ve věznici jsem se naučil při prvních setkáních používat začátek Kázání

na hoře. Rád jsem začínal takto: „Představte si, že teď také vy stojíte pod tím kopcem a slyšíte slova: Blaze vám, kteří...“ Opakovaně jsem si ověřoval, že ta slova fungují. Že také dnes jsou chudí v duchu, že vám většina lidí přízná, jak mají leckdy chuť plakat, že jsou lidé tiší, žíznicí po spravedlnosti. Bylo pro mě v takových chvílích povzbuzením, že odsouzení pochopili toto kázání slovy pro mě novými a nečekanými a že rozuměli i naději, která je druhou polovinou blahoslavenství. Říkával jsem si už tehdy: Kdyby jen dovedli s takovou čerstvostí evangelium slyšet naši evangelíci. Jako faráři po létech služby mi

totiž připadalo, že běžného kostelního posluchače v kázání už nepřekvapí vůbec nic, všechno už někdy slyšel a máloco vztahuje na sebe. Mí dnešní posluchači na konzervatoři jsou podobnější těm, kdo byli pod horou tehdy dávno. Žijí všedně, hlavu mají plnou jiných starostí. A tak jsem rád, když mi věří, že mě jejich názory a pocity zajímají, když jejich pozornost zaujmu třeba tím Kázáním na hoře. Když porozumějí, když se v něm nějak rozpoznají, tím lépe.

Aleš Wrana, kaplan Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci

Cítím sílu modlitby a požehnání, respekt k nadpozemské moci

Říká se, že mezi zbraněmi múzy mlčí. Múzy možná, o to hlasitěji se však ozývají hlasy jiné. Za těch pár let v uniformě jsem s překvapením zjistil, že vážná, důležitá slova rezonují mnohem silněji právě tady. Slova, jimiž je protkána Bible a která nás křesťany denně provázejí, takže si jejich sílu už možná ani neuvědomujeme.

Síla a moc

Jedním z nich je právě síla nebo moc. Bible opěvuje moc Boha, který z ničeho dal povstat Zemi a všemu, co je na ní. Který svým dechem dává duši všemu živému. To nikdo z lidí neumí. Ale umíme život brát. A armáda je v naší společnosti jediné společenství, které moc legálně užívá. Z toho jde samozřejmě trochu strach. Ale vojáci o této své moci a síle dobře vědí. Vědí, že výstřel z děla, když stojíte pár metrů od něho, zní jako bouře, která tříští skály, jak jeho ohnivý jazyk ozáří noční oblohu jako za dne.

A protože svou sílu a moc dobře znají, podobně jako v příběhu o Ježíši a setníkovi chovají respekt i k moci nadzemské. Osobně jsem několikrát zažil, s jakou bází Boží i nevěřící vojáci prosí kaplana o požehnání či modlitbu za zdravý návrat z mise nebo za dobré počasí při výcviku. Bez ironie, se vši vážností, jaká je v církvi k vidění zřídka.

Vlastenectví

Co u vojáků také neobyčejně překvapuje, je jejich silné vlastenectví (nikoli nacionalismus), prostě vztah k vlastnímu národu i tradicím. Ctnosti vojáků takových jmen jako Mašín, Morávek, Balabán žijí mezi nimi i dnes. Zlovolné řeči o žoldácích jsem hotov vášnivě vyvracet! Naši vojáci odjíždějí do válek nikoli pro peníze, ale z čestné povinnosti. Když si tak stýskáme, že nám chybí hrdinové, nemusíme se rozhlížet daleko, máme je i zde.

Společenství

As tím souvisí snad nejvýraznější můj objev mezi vojáky: silné společenství. Tak silné společenství jsem nezažil nikde, ani v mnohých rodinách ne. Jdete-li s někým do války, vyjíždíte-li s někým na patrolu v Afghánistánu nebo Iráku, pak mu musíte zcela důvěřovat. Vždyť i jemu do rukou odevzdáváte svůj život. Takové pouto je výjimečně silné a máloco se mu vyrovná. Trvá až za hrob, o čemž svědčí neustálé připomínání padlých kamarádů na dotyčných útvech. Opravdové ohrožení, strach a smrt toto společenství utužuje. Podobně jako v době římské, kdy bylo nejnižší vojenskou jednotkou contubernium (osm vojáků, kteří byli neustále spolu, obývali jeden stan a jedli společně), je i dnešní družstvo stejně pevně sjednocené a jeho členové o sobě vědí často více než jejich rodiny.

Společenství vojáků samozřejmě není bez chyb. Duchovní služba v ozbrojených složkách by měla sloužit právě k tomu, aby v trochu tvrdém a hierarchicky uspořádaném systému nezmizely základní hodnoty lidství. Ale pro mě je velký objev, že mnohé z těchto hodnot jsou tam přítomny v tak ryzí podobě, na jakou jsme jinde možná už zapomněli.

Jan Kupka, kaplan hradištní stráž

Ve jménu života

Běh je pro mě něco mystického

Vojtěch Hrouda, nejprve fyzik, pak i teolog, evangelický farář a nyní už jedenáctý rok nemocniční kaplan v Novém Městě na Moravě. Navíc koordinátor nemocničních kaplanů ČCE. A já mohu díky naší dvouleté spolupráci s radostí potvrdit, že poslední jmenovanou funkci dělá vskutku precizně a odpovědně.

Vojtěchu Hroudovi je 53 let, s ženou Lucii má tři děti.

Jak jsi k té funkci koordinátora vůbec přišel? Někdo tě vybral? Nebo ses, jak to v církvi bývá, obětavě ujal toho, co nikdo nechtěl vzít?

Před osmi lety jsem byl člen komise při synodní radě, která měla za úkol vytvořit koncepci nemocniční duchovenské služby. V ní stálo i to, že někdo bude tuhle službu v naší církvi koordinovat, čili propojovat synodní radu, kaplany a nemocnice. Dostal jsem nabídku a stal se spojovacím článkem.

A jak jsi došel k myšlence studovat na faráře?

Pocházím z rodiny zcela ateistické. Ke křesťanství jsem se prokousával dlouho, tak trochu svépomocí. Ateismus mě dráždil, zvláště v éře komunismu. Hledal jsem a nacházel různé podoby církve Kristovy na zemi. Pokřtěn jsem byl během studia na vysoké škole, v husitské církvi, v Praze na Malé Straně. V románském kostelíku se mi líbilo. Duchovní místo se starými lidmi a mladou farářkou.

Co jsi studoval?

Biofyziku a chemickou fyziku na pražském „matfyzu“. Na konci postgraduálu v Akademii

věd jsem byl na stáži v Coloradu, už se svojí ženou a s první dcerou. Tam jsem si začal ale říkat, že věda je sice krásná, ale že celý život asi nechci studovat vlastnosti molekul. Přitahovala mě práce s lidmi, služba, teologie. Zároveň jsem pochyboval, protože jsem neslyšel žádné „Boží volání“, nezjevoval se mi Ježíš a neříkal mi „Pojď za mnou“.

Jak bys to tedy řekl?

Řekl jsem si, že to je prostě dobrý nápad. Nic mystického v tom nebylo. Dokončil jsem postgraduální studium a potom jsme se odstěhovali z Prahy do Nového Města na Moravě. To bylo před dvaceti lety. A odtamtud jsem devět let dojížděl zpátky na ETF studovat dálkově teologii.

Co jsi v Novém Městě dělal? V čem ten odchod od molekul spočíval?

Tři roky jsem pracoval na správě chráněné krajinné oblasti. Nejsem biolog, jsem fyzik; působil jsem v osvětě, v ekologické výchově – to je téma, které mě zajímalo od mládí. Po třech letech jsem ale odešel do Hospicového hnutí Vysočina. Šlo to lépe dohromady se studiem teologie. Nakonec se to pěkně propojilo v nemocničním kaplanství.

Do nemocnice ses dostal jak?

Vzpomínáš na začátky v dobrém?

Šel jsem rovnou za zdejším ředitelem a zeptal jsem se ho, jestli by v nemocnici nepotřebovali kaplana. A on na to: „Co to je?“ Za dva týdny mi zavolał, že mě bere. S tím jsem tedy vůbec nepočítal! Ano, na začátky vzpomínám v dobrém. Nikdo se myslím neošklíbal, že tu je „nákej farář“. Spíš to bylo trochu rozpačité, takové vzájemné „ohmatávání tykadly“. Personál myslím ani moc nevěděł, co ode mě čekat.

Normální farářskou práci jsi nedělal vůbec?

Prvních šest let v nemocnici jsem měl zároveň malý úvazek v novoměstském sboru. Jenže v praxi bylo té farářské práce víc, než lze za čas daný úvazkem zvládnout. To tak na sborech je. Byl jsem sice rád, že nejsem stále u pacientů, ale opravdu mi docházely síly. Musel jsem ve sboru skončit.

Kdybys měl porovnat svoji nemocniční práci v začátcích s dneškem, bylo by něco jinak?

V každém případě je nemocnice velká škola života. Kaplanskou práci považuji za privilegium. Stále se zde vynořuje hrana mezi životem a smrtí, což je zásadní lidské i teologické téma. Zpočátku jsem měl snahu u všeho být. Pronásledoval mě pocit, že když něco nestihnu, nedostojím svému úkolu. Přeceňoval jsem svou důležitost. Vidíš, zase ta škola života – život nás přece učí nepokládat se za příliš důležité a nebrat se příliš vážně, nebo ne?

Což neznamená, že kaplan je v nemocnici k ničemu.

To určitě ne. Když mě někdo požádá, abych zašel za jeho maminkou, že asi brzo umře, udělám maximum pro to, abych za ní přišel včas. Ale podařilo se mi zbavit se té dusivé obruče vlastní nepostradatelnosti. Ty nejdůležitější věci v našich rukách nejsou.

Jak se ti daří s lékaři spolupracovat? Ptám se, protože to jsem sama pocítovala jako dost traumatizující prvek.

Nejde jen o lékaře, ale i o zdravotní sestry. Jistěže nejsou vstřícní všichni. Určitě ale hraje roli to, že jsem v nemocnici už dlouho. Poznali, že neškodím, že nejsem misionář či zakuklený vyslanec církve, který by zneužíval svou pozici k náboženské indoktrinaci. Dnes standardně spolupracujeme, volají mě k pacientům, posílají za mnou i rodinné příslušníky pacientů. A já se snažím kolegům dávat zpětnou vazbu, sdělit, jak ta moje návštěva dopadla, zda to pacienta potěšilo. Záleží mi na tom, aby věděli, že ta jejich spolupráce se mnou má smysl. Ale na některých odděleních to samozřejmě takhle dobře nejde.

Potřebuješ své pocity, eventuální nesnáze ventilovat? Radit se? O své práci s někým mluvit?

Ano, ale nechodím na supervizi. Mluvím s kolegy z naší kaplanské skupiny, to mi pomáhá. Mám oporu ve sboru, mohu mluvit s farářem, spřáteli... Důležité také je, že si svoji práci mohu sám řídit. Nemám nad sebou kontrolu, nemám normy. Jak říkám, privilegium – který zaměstnavatel tohle umožňuje? Když je něčeho moc, dívám se z okna nebo se jdu projít do krásného nemocničního parku.

Co tvá spolupráce s církevním ústředím?

Kaplany má teď na starosti Helena Wernischová. Personálně se tato pozice často mění, Helena je během mého působení již čtvrtá. To znamená, že počtvrté nastavujeme spolupráci mezi koordinátorem a ústředím. S Helenou se ale spolupracuje dobře, stejně jako s Pavlem Pokorným, který zodpovídá za kaplanskou agendu v synodní radě.

Máš čas pro sebe? Čas na jiné věci?

Jistěže. Podstatné je, že mohu relativně svobodně nakládat s časem pracovním. Nedělá mi ▶

potíž jít za pacientem v sobotu, ale někdy třeba v nemocnici v pracovní době připravuji program pro kaplanskou skupinu, vypomáhám také občas v našem sboru a tak podobně. A volný čas mám určitě také. Čas si jít zaběhat, být s dětmi...

Takže končit nechceš.

Ne, jsem spokojen. Nespadám do skupiny „Sedm let a pak vyhoříte, a jestli jste nevyhořel, tak jste divný!“

Ale nestýská se ti přece jen po normální farářské práci?

Nestýská. Což neznamená, že bych proti ní něco měl nebo ji nemohl někdy dělat. Jsem nemocniční kaplan a jsem rád. Je to duchovní služba v necírkevním prostředí. Kaplan zde uplatní pastorační práci, může dělat bohoslužby, ale moje zkušenost je, že jasná většina té práce je areligiózní, světská. V léčebně dlouhodobě nemocných, kde jsem dříve působil, jsme s kolegou katolickým farářem střídavě připravovali pro pacienty bohoslužby. Zájem byl malý, tak jsme s tím po čase přestali. Daniel Ženatý se snažil v novoměstské nemocnici zavést bohoslužby už v 90. letech, rovněž se to nedařilo. V nemocnici je pacientům buďto hodně špatně a leží, nebo je jim lépe a pustí je domů. V elděnce je pohyblivých lidí málo. Opravdu to nemělo smysl.

Chtěl bys dělat ještě něco jiného?

Klidně bych tu byl až do důchodu, dá-li Pánbůh. A něco jiného? Možná vzdělávat nové kaplany, zkušeností by asi bylo dost. Chtěl bych o tomhle tématu napsat knížku, ale jsem tuze pomalý spisovatel, takže nevím... Poslední knížku jsem psal 11 let, jmenuje se Lehkonozí a je dílem o běhání, dílem o teologii.

Jak běh souvisí s teologií?

Běh je pro mě něco mystického. Je to touha. Souvisí s dechem, při běhu si uvědomuju, jak je dech důležitý. A dech je duch. Ta kniha je psána jako rozhovor s mým dechem. Teologická téma té knížky je hřích a vysvobození k životu. Mně běh pomohl nazírat, jak je možné žít dál se svou vinou.

Do jaké míry má být kaplan farářem?

Je to převlečený farář, nebo ne?

Otázka spíš je, jak to namíchat, aby se člověk nezpronevěřil své víře, ale přitom respektoval etický kodex kaplanství. Jedna razantní formulace zní – já jsem křesťan, v nemocnici nemohu Krista zamlčet! Souhlasím a nezamlčuji. Jde jen o to, kde je Kristus, když vstupuji na nemocniční pokoj, kdo jsem já, a kdo je pacient. Vždycky pacientovi řeknu, že jsem evangelický farář, který dělá nemocničního kaplana, a dodám, že nejsem farářem v nemocnici.

na startu půlmaratonu

Jak má pacient rozumět větě

„Nejsem farář“?

Je-li člověk v nemocnici dlouho nebo jde-li o život, mívá vnitřní, spirituální bolest. Tehdy je důležité ukazovat k naději. Proto jsem tu já, vlastně jako duchovní „personál“. A zdaleka ne pouze pro lidi křesťansky věřící. Mám zkušenost, že pacienti mívají dva předsudky: První – přišel farář, protože umřu. Druhý – přišel farář, protože mě chce o něčem přesvědčit. V duchu těchto předsudků farář nejsem. Pacienta poslouchám. Mluvíme, když chce a když to jde. Můžeme mlčet a můžeme se modlit. Důležité je, co on postrádá, i to, co mohu já přinést. Je to pokaždé jiné. Ale vždycky platí – chci, aby se ten člověk uzdravil. Jsem tady ve jménu života, ne smrti.

Jana Plíšková

OTÁZKA NA TĚLO

Co může kaplan nabídnout v sekulárním prostředí?

V sekulárním prostředí stejně jako v nesekulárním: Sám sebe – autentického, živého člověka, na kterého neodbytně dotírá evangelium. Gruntovní otázky, jež si klade sám. Kafe. Lidský zájem. Rozhovor i mlčení. Teologické uvažování o světě – bez sudičství, moralizování, ve svobodě od strachů.

Pavel Pokorný, evangelický farář, náměstek synodního seniora

Jednou jsem mluvila s kaplankou Britského královského námořnictva. Vyprávěla mi, jak se na ni vojáci dlouho dívali s odstupem, snad i s despektem. Kaplanka, jediná ženská na palubě – k čemu je to dobré? Pak se ale stalo, že jeden člen posádky zahynul. V tu chvíli – říkala mi – nastala změna. Tváří v tvář tajemství smrti se v jakémsi němém očekávání odhalila její funkce: my už pro něj nemůžeme udělat nic, ale vy ano. Od toho momentu se pak odvíjela další plodná spolupráce: ukázalo se, že může něco udělat i pro živé.

Šárka Grauová, portugalistka a překladatelka

Zpomalený čas, blízkost, otevřenost v tématech, která mnozí přehlížejí (smrt, lidská důstojnost, vina, odpuštění aj.). Přináší otázky, někdy i odpovědi, nabízí společenství při večeři Páně, prostor pro modlitbu. Svou přítomností zvěstuje také Boží blízkost.

Drahomíra Dušková Havlíčková, evangelická farářka

Ožít systém, který je svou podstatou trvale v pokušení zaměřovat zájem o člověka za samoúčelný provoz. Konkrétně ve věznicích to znamená být lidsky otevřen vůči všem jejím skupinám, v první řadě vězňům, ale také

zaměstnancům v civilu i v uniformě. Být připraven naslouchat a porozumět jejich otázkám a starostem a nikdy se neuchýlit k pohodlnému mlčení vůči případnému porušování základních práv a svobod člověka.

Pavel Kočnar, hlavní kaplan Vězeňské služby ČR

Okusil jsem jen kaplanství nemocniční, a to pouze krátce. I z krátké zkušenosti jsem však nabyl přesvědčení, že kaplan může nabídnout především sebe – jako naslouchajícího. Co přijde dál, to se pak už odvíjí od reakce pacienta.

Zvonimír Šorm, evangelický farář

Ujistění o tom, že v Bohu nejsem žádná nula. I když jsem to všelijak zvrтал.

Daniel Ženatý, synodní senior ČCE

Kaplan se ve své službě setkává s lidmi ve „vymknutých“ situacích. O to více můžou nabídnout povzbuzení, pochopení, útěchu, naději... A třeba v nemocnici mohou dávat pacientům svůj čas, kterého se lékařům a sestřám tak zoufale nedostává.

Lenka Pospíšilová, lékařka

JPI, foto Marcel Rozhoň

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 23. 1. a 13. 2. projednala synodní rada 85 titulů. Z nich vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada zřizuje místo pastoračního pracovníka ve sboru v Merklíně u Přeštic a pověřuje pro toto místo Otou Tichého na 50% pracovní úvazek; zřizuje místo pastoračního pracovníka ve sboru v Praze 10-Vršovcích a pověřuje sem Kristinu Camidge také na 50% pracovní úvazek; pověřuje Milana Kantora jako pastoračního pracovníka v Evangelickém sboru augsburského vyznání ČCE v Českém Těšíně na plný pracovní úvazek; zvyšuje pracovní úvazek Danieily Chladilové, pastorační pracovnice sboru ve Vanovicích, na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu Lydie Mamulové za farářku sboru v Praze 1-Starém Městě na pracovní úvazek 50 %; potvrzuje volbu Pavla Juna za faráře sboru v Pečkách na pracovní úvazek 50 %; potvrzuje volbu Simony Kopecké 1. náměstkyní seniorátní kurátorky a Jiřího Marka 2. náměstkem seniorátní kurátorky Moravskoslezského seniorátu.

SR jmenovala Tabitu Landovou členkou poradního odboru liturgického; vzala na vědomí rezignaci Alexandry Jacobea na členství v Poradním odboru ekumenickém a misijním; jmenovala Liu Valkovou členkou grantové komise.

Jeronýmova jednota

Synodní rada souhlasí s poskytnutím půjčky na profinancování projektu sboru v Hrabové (oprava a zpřístupnění věže a hvězdárny, která je součástí kostela) ve výši 750 000 korun z finančních prostředků deponovaných na účtech synodní rady.

Hymnologie

Synodní rada souhlasí s vydáním notové publikace *Jubilate* v nákladu 600 výtisků. Publikace bude obsahovat skladby od současných autorů: Aleny Jelínkové, Jaroslava Krčka, Jiřího Pavlici, Petera Planyavského (Vídeň), Jiřího Schneidera a Ladislava Moravetze.

Ekumenické vztahy

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Davida Sedláčka z kontaktního studia 2016/2017 na teologické fakultě v Heidelbergu a zprávu Olivera Engelhardta ze slavnosti 175. výročí Gustav Adolf Werku. SR souhlasila s podporou sbírky na projekt teologického semináře v Maroku ve výši 600 € z fondu sociální a charitativní pomoci v cizině.

Výchova mládeže

Synodní rada jmenovala Martinské grémium na dobu dvou let ve složení Daniel Knotek (předseda), Matěj Belko, Michal Samiec a Jan Zemánek a jmenovala faráře Karla Müllera administrátorem bohoslužeb u Martina ve Zdi.

Věžeňská služba

Synodní rada vysílá farářku Julianu Rampich Hamariovou ke kaplanské službě ►

ve věznicí Kynšperk nad Ohří; souhlasí s vysláním faráře Tomáše Cejpa k dobrovolné duchovenské péči ve věznicí Velké Přílepy a ve vazební věznicí Praha-Ruzyně.

Časopisy

Synodní rada souhlasí se změnou periodicity časopisu pro mládež *Nota nebe* na dvouměsíčník a s přesunem uvolněného objemu práce na tvorbu webu *Noty nebe*; jmenovala Adélu Rozbořilovou členkou redakční rady evangelického měsíčníku *Český bratr*.

Různé

Synodní rada uvolňuje z tiskového fondu 10 000 Kč jako podporu pro vydání publikace *Ohlédnutí za dvacetiletím vězeňské duchovenské péče*. Podmínkou poskytnutí příspěvku je, že nakladatelství zmíní finanční podporu ČCE v tiráži knihy a poskytne synodní radě 20 výtisků.

Další jednání

Synodní rada se dále věnovala zprávám z jednání konventů a seniorátních výborů, přípravě letošního zasedání synodu, systému správy majetku, bydlení farářů či pronájmu bytů.

DaZ

ÚMRTÍ

Dne 2. února zemřel ve věku 98 let farář **Jiří Josef Otter**. Po zavření vysokých škol za války se stal učitelem náboženství, kvůli přátelství se členy Sokola byl v roce 1944 zatčen a odsouzen ke dvěma letům vězení, která prožil ve věznicích v Německu. Po válce se stal farářem, působil v Mariánských Lázních, od roku 1965 pracoval jako tajemník na ústředí Českobratrské církve evangelické.

DaZ

WEB K 100. VÝROČÍ CÍRKVE

Interaktivní mapa přinese informace o dění po celé církvi

Letošní rok je pro Českobratrskou církev evangelickou rokem jubilejním. V rámci stého výročí připravuje ústředí církve ve dnech 27. až 30. září mezigenerační setkání v Pardubicích s mottem „Radujme se vždy společně“. Třídenní festival nabídne pestrý program, jehož středobodem budou bohoslužby pod širým nebem v sobotu dopoledne. Další významnou událostí bude slavnostní večer v Obecním domě v Praze, přímo v místě, kde před sto lety církev vznikla. Tento večer je plánován na 16. prosinec.

Pro lepší informovanost byly spuštěny zvláštní webové stránky www.100letcce.cz. Zde najdete jednak videa – rozhovory se zajímavými lidmi, články o historii církve, důležité dokumenty a fotografie, jednak postupně program oslav, plakáty, letáky a materiály ke stažení.

Součástí webu je interaktivní mapa, na níž jsou zaznamenána místa, ve kterých se budou jednotlivé akce k výročí konat. Po rozkliknutí konkrétního bodu na mapě se zájemcům ukáží další informace. V přípravě a při aktualizacích mapy se ale neobejdeme bez vaší pomoci. Prosíme, pošlete informace o tom, co ve sboru a v seniorátu připravujete – kdy se událost koná, čím je zajímavá nebo pro koho je určena. Na vaše zprávy čeká Jana Vondrová ▶

(vondrova@e-cirkev.cz), která danou událost na web umístí.

Sledujte a buďte aktivní s www.100letcce.cz!

DaZ

EVANGELICKÁ AKADEMIE PRAHA

Stavíme školu – společný projekt s Prahou 7 na 99 let

Začátek společné cesty stvrdili svými podpisy synodní senior Daniel Ženatý a synodní kurátor Vladimír Zikmund se starostou Městské části Praha 7 Janem Čížinským.

Základní škola Evangelické akademie – Bratrská škola v Praze-Holešovicích – dostala možnost postavit novou budovu se zázemím na velmi lukrativním pozemku nedaleko místa, kde v pronajaté budově, vlastněné městskou částí, již dlouho působí.

S blížícím se koncem nájemního vztahu se zástupci radnice a zástupci Českobratrské církve evangelické se dohodli na záměru vystavět novou budovu, ve které by sídlila Bratrská škola, rozšířená o velmi žádaný druhý stupeň, který zatím pro nedostatek místa nemohla otevřít.

Církev postaví pro Bratrskou školu i tělocvičnu a jídelnu a ty budou sloužit i škole městské, která se nastěhuje do budovy uvolněné po ukončení současné nájemní smlouvy. Žáci obou škol by také společně využívali sportovní hřiště a zahradu.

Několik měsíců vyjednávaná Smlouva o právu stavby na 99 let znamená první velký krok. Studie vzniká pod vedením Ing. arch. Hany Seho a bude i s rozvahou nákladů stavby předložena k jednání nadcházejícímu synodu na jaře 2018. **JV**

Výběrové řízení

Synodní rada ČCE vyhláší výběrové řízení na funkci ředitele Evangelické akademie – vyšší odborné školy sociální práce a střední odborné školy Praha. Podrobnosti najdete na webu ustredicce.cz v sekci informace/výběrová řízení/pozice. **DaZ**

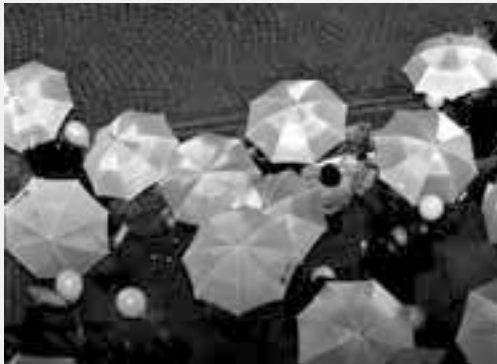
DEN PRO KUBU 2018

Hájíme (si) lidská práva. Modlitbou, průvodem, diskusí – 20. března v Praze

Program začne v 17 hodin ekumenickou bohoslužbou v kostele u Martina ve zdi (Martinská 8, Praha 1). Na podporu kubánské opozice a lidských práv pak účastníci projdou centrem Prahy v průvodu s bílými deštníky. Program bude pokračovat v 19 hodin v Knihovně Václava Havla (Ostrovní 13, Praha 1), kde budou diskutovat zastánci lidských práv k těmto tématům: Do jaké míry funguje přímá opozice, která se snaží podkopat důvěryhodnost a pevnost autoritářského

režimu zevnitř? Je lepší jednat s totalitními vůdci a vyvíjet na ně politický a ekonomický tlak, aby změnu režimu nakonec uskutečnili sami? Kde jsou lidská práva Kubánců, kteří „chtějí jen obyčejně (pře)žít“ a kteří politiku už vzdali? Je svoboda křehká i v demokratické společnosti?

Účastníky panelu budou Taťana Fišerová (Helsinský výbor), Marek Hilšer (prezidentský kandidát a občanský aktivista), Peter Morée (ČCE), Martin Balcar (Amnesty International); moderovat bude Jiří Schneider.

Českobratrská církev evangelická pořádá Den pro Kubu již posedmé. Připomíná tím 18. březen 2003, kdy bylo na Kubě zatčeno a na mnoho let odsouzeno 75 předních disidentů. Ti se na svobodu dostali (předčasně) až v roce 2010, většina z nich odešla pod nátlakem vlády do exilu.

Podrobnosti naleznete na stránkách www.e-cirkev.cz a na facebooku ČCE.

DaZ

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2018

Sečteno. Děkujeme dárcům za štědrost!

V letošní tříkrálové sbírce se do pokladniček vybralo úctyhodných 112 260 037 korun.

Oproti loňsku se vybralo o 13 milionů korun víc. „Výsledky letošní sbírky opět ukazují, že lidé v Česku mají stále otevřené a štědré srdce. Díky jejich darům budeme moci lépe a ve větším rozsahu pomáhat seniorům, lidem s postižením, matkám s dětmi v tísní, lidem bez domova, rodinám v tíživé situaci a sociálně vyloučeným,“ říká ředitel Charity Česká republika Lukáš Curylo. „Všem dárcům, dobrovolníkům i zaměstnancům ze srdce děkuji,“ zdůraznil.

Celkový výnos Tříkrálové sbírky 2018 bude znám v jarních měsících. Kromě peněz z pokladniček zahrne také DMS a přímé dary na sbírkový účet.

Tříkrálová sbírka je největší dobrovolnická akce v České republice: prakticky všech zhruba 60 000 koledníků jsou děti v doprovodu starších kamarádů, často čerstvých držitelů občanských průkazů. Se sbírkou pomáhají ve svém volném čase. Díky koledě poznávají, že kolem nás jsou lidé, kteří potřebují pomoc druhých a že pomáhat může každý a je to normální.

Peníze z této sbírky mají pevně stanovené rozdělení, přičemž nejvíc pomáhají přímo v místě, kde se vybraly. Získávají je jednotlivé místní charity.

Poděkování patří rovněž všem, kteří zaslali dárcovskou SMS v průběhu celostátního Tříkrálového koncertu, jež odvysílala Česká televize v neděli 7. ledna. Lidé dohromady odeslali 33 139 DMS ▶

v hodnotě 1823831 Kč, což představuje o celou třetinu větší výtěžek než vloni.

Více na: www.trikralovasbirka.cz

Zdroj: **Jan Oulík**, tiskový mluvčí Charity ČR,

Ilustrační foto: Charita Olomouc

EKUMENA

Návštěva z komunity Sant Egidio

Oblečení nebo dvakrát týdně jídlo pro bezdomovce. To je jen část aktivit, kterým se v Praze věnuje komunita Sant Egidio, jejíž člen Pavel Habart navštívil na konci ledna synodního seniora Českobra-

trské církve evangelické Daniela Ženátého a seznámil ho s činností této komunity.

Sant Egidio je mezinárodní křesťanské hnutí, založené v roce 1968. Naplňuje výzvy evangelia, vychází z Bible a pomáhá těm, kdo to potřebují, ať už jsou to lidé žijící na ulici, pacienti v léčebnách dlouhodobě nemocných, uprchlíci, nebo děti z romských rodin.

Komunita působí kromě Prahy také v Brně, Olomouci, Ostravě a Jihlavě. Více se dozvíte na www.santegidio.cz. **JV/DaZ**

ZE SVĚTA

Opětovné sjednocení anglikánské církve s metodisty?

LONDÝN - V Londýnském Westminsteru se v těchto dnech koná generální

synoda anglikánské církve (Church of England, CoE). Jedním z hlavních témat letošního setkání tohoto nejvyššího orgánu CoE je diskuse o opětovném sjednocení s církví metodistickou, uvádí server Křesťan dnes.

Představitel této církve, která vznikla v 18. stol. nejdříve jako reformní hnutí uvnitř anglikánské církve, v pátek na shromáždění vystoupili a vyslovili se pro obnovení společenství. Např. sekretář Metodistické konference Gareth Powell hovořil o „pohoršlivém rozdělení“, které brání nejen misijní práci, ale narušuje „svědectví o Kristu, schopnost žít podle obrazu Božího a nechat skrze nás efektivně proudit Ducha Svatého“.

Většina účastníků synody se vyslovila pro toto sjednocení. Pro bylo 290 z nich, proti 59 a 24 nehlasovalo. Poté, co sjednocení schválila anglikánská strana, je řada na metodistech, kteří by o sjednocení měli rozhodnout na konferenci v létě.

Kir/Křesťan dnes

NABÍDKA PRACOVNÍHO MÍSTA

Ústřední církevní kancelář Českobratrské církve evangelické (ÚCK ČCE) hledá vhodného kandidáta na pozici:

Personální referent a mzdový účetní

Požadujeme:

- ukončené SŠ vzdělání nebo vyšší
- praxe v oboru personalistika a mzdy nejméně jeden rok
- znalost prostředí a organizačního uspořádání Českobratrské církve evangelické výhodou
- trestní bezúhonnost
- znalost práce s PC (Word, Excel)

- odpovědnost, preciznost, důslednost, smysl pro detail

Popis agendy:

- Zaměstnanec na této pozici zajišťuje polovinou sjednaného úvazku pracovní činnosti související s agendou personální a polovinou sjednaného úvazku pracovní činnosti související s agendou mezd.

Nabízíme:

- zaměstnání formou pracovní smlouvy s flexibilní pracovní dobou
- pracoviště v centru Prahy
- další zaměstnanecké výhody
- 25 dní dovolené
- předpokládaný nástup dle dohody; jedná se o zástup za mateřskou a rodičovskou dovolenou

Příhláška musí obsahovat:

- motivační dopis
- strukturovaný životopis

Příhlášky spolu se strukturovaným životopisem a motivačním dopisem zasílejte do 15. 4. 2018 na níže uvedenou e-mailovou nebo poštovní adresu:

Ústřední církevní kancelář ČCE

Jungmannova 22/9

111 21 Praha 1 – Nové Město

e-mail: zvackova@e-cirkev.cz;

dobsova@e-cirkev.cz

Daniela Ženatá

OZNÁMENÍ

Pozvánka historické společnosti Veritas

K letošnímu stému výročí vzniku Československa se vztahuje téma jarního semináře historické společnosti VERITAS, jež zní: „Ivan Dérer – právník, politik

a publicista“. Tento muž byl jedním z autorů a signatářů Martinské deklarace, stoupenec TGM a zastánce ideje čechoslovakismu. Přednášku si připravil historik a archivář Martin Fajmon. Seminář se jako obvykle bude konat v Pardubicích v sále na faře ČCE v ulici Sladkovského č. 638, a to v sobotu 24. března 2018 od 10 hodin. Všichni zájemci jsou srdečně zváni. (Fara je šestý dům za evangelickým kostelem směrem od centra.)

Libuše Havlíčková

Péče o stromy

Nabízím rizikové kácení stromů a ořez za pomoci horolezeckých technik. Telefon 725281406

Nabídka rekreace v Krkonoších

Celoroční rekreace v centru Krkonoš – pro skupiny a rodiny nabízíme chalupu „Muchomůrka“ ve Svobodě nad Úpou. Bližší informace u faráře Samuela Hejzla- ra, tel.: 603578108; e-mail: sammyhej@gmail.com.

Pozvánka na besedu

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu s Ing. Marianem Páleníkem, předsedou správní rady Přátel přírody, o dolním Labi a záměrech stavět na něm jezy. Beseda se bude konat v úterý 13. března od 17.30 (cca do 19 h.) v přízemí pražského kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49. **JNe**

Sbor v Zádveřicích hledá kazatele

Farní sbor ČCE v Zádveřicích-Rakové hledá (z důvodu odchodu stávajícího kazatele do důchodu) kazatele na plný pracovní úvazek. Nástup možný 1. 11. 2018. Bližší informace: kurátor L. Pastyřík, tel. 605 905105 nebo farář M. Vavrečka, tel. 731626 537. Na jednání se zájemci se těšíme.

MOJE CÍRKEV

Všední život v uprchlickém táboře

Zátarí, Jordánsko 2018

Jak se dělá sbor

Ohlédnutí za lednovým farářským kurzem

Ke vzdělávání farářů každoročně přispívá nabídka lednového farářského kurzu, kterou organizuje Spolek evangelických kazatelů (SPEK). Letošní téma kurzu „Jak se dělá sbor“ bylo pojednáváno v tradičních akademických i praktických oblastech, tedy z hlediska biblického, teologicko-systematického, církevně-dějinného a církevně-praktického. Nechyběly ani hlasy z vedení naší církve, postřehy ze seniorské praxe a také pohledy za hranice naší země, konkrétně do Koreje, Švýcarska a Mexika. Oproti loňským kurzům bylo letos větší zastoupení přednášejících ze zahraničí. Výrazné přispění zahraničních hostů začalo už při úvodní bohoslužbě s večerí Páně, kterou spolu s Joelem Rumlem vedla sestra farářka z Reformované křesťanské církve na Slovensku (RKCS) Marianna Sláviková.

K obvyklému postupu na kurzu patřívá to, že první přednáška je věnována biblické perspektivě, fundovaně předestřené někým z Evangelické teologické fakulty. Letos to byl prof. Martin Prudký, který s námi procházel klíčové látky Starého zákona v pořadí kánonu hebrejské bible. Protože SPEK vydává každoročně sborník těchto přednášek, zmíním jen krátké postřehy z toho, co mě obzvláště zaujalo.

Boží lid je biblickými příběhy formován i dnes

Z dobře sledovatelné přednášky prof. Prudkého vysvítalo, jak podstatným rysem při utváření Hospodinova lidu je vyprávění zakladatelských příběhů. Mezi ně patří především okruh věnovaný praotcům (a pramatkám) a okruh věnovaný vyvedení Božího lidu z Egypta. Dále jsme se věnovali významu, který má pro utváření identity Božího lidu prorocká kritika, a také zápasu o příslušnost k tomuto lidu, který jedinečným způsobem ztvárňuje biblická kniha Rút. V závě-

rečných tezích pak zaznělo, že Boží lid se vytváří právě zvěstováním a sebe-identifikací s biblickými příběhy, bohoslužebnou oslavou Hospodina, osobním životem, do kterého se promítá přijetí Hospodinova díla, a také sebekritikou, radostí a nadějí, které osvobozují.

Mně tato přednáška podnítila k tomu, abych znovu hledal způsoby, jak biblické příběhy inspirativně rozeznávat pro děti, které učím náboženství. Neustupovat od hloubky těchto příběhů, protože mají při utváření Božího lidu nezastupitelnou funkci.

Koncepce a sny o církvi budoucnosti

Jako první ze zahraničních přednášejících se představil heidelberský novozákoník prof. Gerd Theissen s přednáškou „Obrazy a sny o církvi v raném křesťanství a jejich význam pro současnost“. Prof. Theissen ve svém biblicko-teologickém bádání plodným způsobem využívá další vědní obory, především psychologii a sociologii, a patří tak k předním znalcům sociální reality a psychologie prvních gene- ▶

rací křesťanů. V přednášce se zabýval oblastmi sebe-porozumění rané církve, jejím vztahem k dobovým institucím a také faktory, které vedly k jejímu úspěšnému rozšíření v tehdejší světě.

V následujících bodech analyzoval základní rysy současné situace církve a náboženství a stanovil koncepce a sny o církvi budoucnosti, mezi které patří především schopnost dialogu se sekulárním prostředím, mezináboženská tolerantnost a využívání moderních médií (digitalizace). Na závěr uvedl přednosti tradičních náboženství, mezi které bezesporu patří také evangelická forma křesťanství. Jako obzvláště podnětný jsem v této přednášce vnímal Theissenův příklad modlitby k večeři Páně, kterou jsem si od milého bratra profesora vyžádal, přeložil ji a dostal od něj svolení k publikaci a volnému využití.

Uvádím ji jako přílohu k tomuto článku. V této modlitbě je dobře patrný Theissenův důraz na to, že Bůh při eucharistii neproměňuje živly (chleba a víno), ale lidi, kteří mají na stole Páně podíl.

Druhá Theissenova přednáška byla inspirována jeho plodným uchopením náboženské kritiky (v tomto pojetí se blíží našemu Tomáši Halíkovi), kterou zúročil ve svém katechismu. Ten česky vyšel pod názvem *Poeticko-kritický katechismus: Meditace o víře a rozumu* a patří bezesporu k tomu nejvíce doporučeníhodnému, co by měl číst kaž-

dý evangelík, který o své víře přemýšlí (recenze vyšla v Českém bratru 6/2017 – pozn. red.). Za pozvání prof. Theissenena na farářský kurz patří SPEKu zvláštní poděkování.

Církev je místo Boží přítomnosti pro druhé

Teologicko-systematická rovina pohledu na církev byla vedle Theissenových přednášek zastoupena také závěrečnou přednáškou Petra Galluse: „Obcování svatých v 21. století“. Z této přednášky mně utkvělo pojetí církve jako místa Boží přítomnosti pro druhé. Tuto formulaci si odnáším pro sebe a pro svůj sbor jako výzvu. Při pohledu do svých poznámek jsem si uvědomil, jak pozoruhodně se toto pojetí církve doplňuje s úlohou, kterou pro církev formuloval prof. Theissen. Umožnit kontakt s Bohem. Cesta vede přes dotek s tajemstvím našeho bytí, přes vědomí drahocennosti života a přes úžas nad existencí světa.

Závěrem se musím přiznat, že mě farářský kurz nabídl víc podnětů, než jsem schopen v dané chvíli domyslet, vstřebat a zúročit. Čtyři dny přínosných přednášek a rozhovorů s kolegy uprostřed Prahy jsou ve vztahu k režimu života na vesnické faře vytržením do naprosto jiného světa. A tak doufám, že z toho budou mít užitek i sbory, ve kterých já působím.

Lukáš Klíma, farář; foto: D. Ženatá

Liturgie k večeři Páně

Autor *Poetického katechismu* Gerd Theissen nabízí všem

Epikleze

Hospodine, náš Stvořiteli a Vykupiteli,
nechal jsi vyrůst obilí a hrozny,
které jsou proměněny skrze lidskou práci
v chléb k životu a ve víno k oslavě.
Učiň je pro nás znamením,
že chceš i jinde proměňovat svět
a my na tom smíme mít podíl.

Proto pošli svého Ducha do našich srdcí,
aby nás pomocí tohoto pokrmu proměňoval:
z lidí, kteří žijí na úkor druhých,
v lidí, kteří si navzájem pomáhají.
Z lidí, kteří za sebe nechávají umírat jiné,
v lidí, kteří žijí jeden pro druhého.
Z lidí, kteří spotřebovávají jiné životy,
v lidí, kteří se za jiné životy nasazují.
Obnov svoji smlouvu s námi k životu
také pro ty, kteří tebe a život zradili.
Proměň nepřátelství v radost,
nesmiřitelnost ve smíření a
nespravedlnost ve spravedlnost všech,
kteří mají podíl na chlebu a víně.

Proměň nás tímto pokrmem
v bratry a sestry,
abychom tvořili jedno tělo
a cítili bolest i radost všech jeho částí.
Také abychom vnímali tvoje utrpení za nás
a tvoji smrt pro nás.
A nejvíce však, abychom prožívali tvůj život
v nás,
který je silnější než utrpení a smrt.

Dej nám jistotu,
že v nás chceš přebývat
a že my v tobě smíme žít:
Ty v nás a my v tobě.
Tak jako tyto dary
z nás činí jednotu,
když tento chléb jíme
a toto víno pijeme.
Tak nám daruješ
svoji přítomnost
v této chvíli,
dnes, zítra i na věky.
Amen.

Lukáš Klíma

SBOR CHRÁST U PLZNĚ

Neobvyklý skleněný kříž a dřevěný altán

Autorem návrhu je architekt David Vávra

Ufary Českobratrské církve evangelické v Chrástu již stojí hrubá stavba altánu, který je možno vnímat i jako jakousi zahradní otevřenou kapli. Spojuje totiž v sobě symboliku tradičních tolerančních modliteben s užitkem otevřeného místa odpočínutí a úkrytu před deštěm a sluncem. Autor návrhu David Vávra k tomu dodává: „Altán doplňuje veřejně přístup-

né dětské hřiště o místo posečkání. Altán je letní bytiště, místo setkání. V konstrukci altánu jsou patrné dva kříže, které doplňují kříž skleněný.“

A právě zmíněný kříž v těchto dnech David Vávra tvoří ve sklárně ve Skalici u České Lípy. Bude vyroben metodou *fusingu*, uměleckého spěkaného skla. „Kříž je oboustranný maják a vysílač Kristova nadějného utrpení. Se ►

sluncem se skleněný kříž rozzáří, v šedých mracích působí důstojně a normálně jako mnoho chvil našeho života," vysvětluje Vávra.

Pro klidné spočinutí i výkřiky radosti

Projekt vyšel z iniciativy místního evangelického sboru. Uskutečnění by ovšem nebylo možné bez podpory celé církve i místních lidí a firem. Do potřebné částky půl milionu korun je v tuto chvíli potřeba od dárců získat ještě necelých sto tisíc. Hotové dílo se veřejnosti poprvé představí při chrásteckém posvícení v neděli 15. dubna. Prostor bude sloužit k bohoslužbám pod širým nebem, k veřejným kulturním počínům, ale i všem, kdo se budou chtít zastavit v zeleni farské zahrady nebo na zdejším hřišti strávit čas s dětmi.

„Snad toto místo přinese klidné spočinutí, ale stane se také dějištěm dětských výkřiků radosti a hudebních tónů, které se s hlasy ptáků mohou vplétat do korun stromů,“ uzavírá David Vávra zasněně.

Karel Šimr, farář v Chrástu

SBOR V OPAVĚ

Sedmdesát let českobratrského sboru

Pro víru i společnost

První bohoslužby německé evangelické církve v Opavě se konaly 4. prosince 1864. Ještě týž den se opavští evangelíci konstituovali jako místní sdružení evangelické nadace Gustava Adolfa. K definitivnímu ustavení samostatného, tehdy německého sboru došlo 6. srpna 1871 zvolením osmičlenného staršovstva. V letech 1896–1899 si němečtí evangelíci podle plánu Ferdinanda Hickela postavili kostel v novogotickém stylu.

Poválečné časy

Konec války přinesl kazatelské stanici v Opavě další rozvoj. Přestože bylo město z velké části pobořeno a členové sboru rozptýleni, už 29. července 1945 se konaly první českobratrské bohoslužby v poškozeném kostele bývalé německé evangelické církve. Bohoslužby byly konány každou nedělí, v kázání se střídali bratři faráři Jaroslav Kantorek z Ostravy a Jaroslav Kryštů-

fek z Krnova. Počet evangelíků rostl a členové kazatelské stanice začali uvažovat o založení samostatného sboru.

Rozhodnutím Synodní rady Českobratrské církve evangelické byl zřízen k 1. únoru 1948 samostatný sbor Českobratrské církve evangelické Opava. Poté bylo zvoleno první dvanáctičlenné staršovstvo, prvním kurátorem sboru se stal bratr Stanislav Baťa. Sborové shromáždění zvolilo jako prvního faráře Karla Veselého. Již v prosinci roku 1949 byl slavnostně otevřen sborový dům v Lidické ulici č. 2, kde se sbor schází do dnešních dnů.

Od této doby českobratrský sbor v Opavě zvěstuje Boží slovo k potěšení a povzbuzení. Dnes má 433 členů nejen z Opavy, ale i ze Sudic, Horního Benešova a Velkých Heraltic. Sbor se účastní i práce v místní komunitě, například po povodních v roce 1997 získal z mezinárodních fondů

prostředky pro okamžitou pomoc i pro bydlení nejvíce potřebných. Od počátku také v našem městě aktivně podporoval práci s bezdomovci.

Slavíme jubileum

V letošním roce si tento českobratrský sbor s vděčností připomněl sedmdesát let od svého založení. S vědomím, že církev má co slavit, ale také s vděčností, pokorou i s nadějí jsme přichystali program oslav. Vše začalo již v sobotu 3. února odpoledne programem pro děti, připraveným rodiči a mládeží, který byl tematicky zaměřen na výročí sboru. Odpoledne jsme završili konzumací krásného dortu, který měl takřka sedmdesát svíček, a děti zpívaly „...mnoho štěstí, milý sbore...“

V neděli se konaly bohoslužby s vysluhováním svatě večere Páně. Na text 1 J 4,16, který byl hlavním mottem oslav, kázal bratr synodní senior Daniel Ženatý. Po dopoledním rozhovoru a vzpomínkách následoval společný oběd a sbor se s milými hosty sešel ještě odpoledne. Všechny přítomné přivítal nynější opavský farář Pavel Janošík, který mluvil o významu společenství sboru a o jeho cestě do budoucna. Na tomto setkání se uskutečnil také slib dvou nově zvolených náměstků seniorátní kurátorky. S vděčností jsme přivítali syny a manželky dvou již zesnulých farářů. Syn prvního faráře Karla Veselého Pavel a syn druhého faráře Jaroslava Košťála Štěpán vzpomínali na své dětství ve válkou poničeném městě. Na tyto vzpomínky

navazovala slova bývalých farářů Daniela Tomeše a Jana Lukáše. Jejich krátké vstupy byly pro další růst sboru povzbuzující. Po pozdravu ekumenických hostů a bratra seniora Marka Zikmunda následovala přednáška synodního seniora Daniela Ženatého na téma „Co může Českobratrská církev evangelická nabídnout svému okolí“. Ve svém krátkém, ale o to konkrétnějším zamyšlení mluvil o možných přínosech naší církve, potažmo křesťanů, s důrazem na zvěstování evangelia jako osvobozující zprávy pro tuto nemocnou společnost, která potřebuje slyšet jasné slovo v pravý čas.

Do celodenního programu se kromě našich hostů zapojily děti z nedělní školy, pěvecký sbor a opavská mládež, která, kromě vlastního zpěvu, doprovázela společné písně hrou na housle, saxofon a klavír. Na závěr našeho setkání zazněl chorál „Mocný Bože při Kristovu“ a vyslechli jsme i moderní jazzovou improvizaci na tuto píseň.

Nyní zbývá poděkovat. Poděkovat Hospodinu za všechna dobrodíní, která tento sbor mohl po sedmdesát let přijímat, a jak věříme, bude přijímat i nadále. Poděkovat našim hostům, že přijeli a spolu s námi se zúčastnili oslav vděčnosti. A všem domácím, kteří se podíleli na přípravě.

Pokud byste chtěli vidět fotografie nebo zjistit další informace o tomto setkání, podívejte se na naše webové stránky <http://www.evangeliciopava.com/>

Antonín Plachý

Večeře Páně každou neděli

Už 35 let

V letošním roce to bude už 35 let, kdy se staršovstvo v Českém Brodě rozhodlo přejít na slavení večeře Páně každou neděli. Snad byla tehdy s děním v Českém Brodě spojena očekávání, že nadšení pro večeři Páně zasáhne i další části církve. To se nestalo. Tímto, v té době radikálním směrem, se pak v rámci ČCE vydal už jen sbor v Praze-Kobylisích. A teprve od loňska se každou neděli slaví v Chrástu u Plzně. K radosti českobrodských evangeliků.

Zavedení slavení stolu Páně každou neděli ovšem v Brodě nenastalo ze dne na den. V dochovaných zápisech z jednání staršovstva můžeme číst, že v listopadu 1982 sbor zkušebně přikročil k večeři Páně každou první a třetí neděli v měsíci. V září 1983 se v zápisu objevuje zmínka, že přechod na slavení každou neděli žádají především mladí členové sboru. Této žádosti staršovstvo vyhoví koncem téhož roku. A zjara následujícího léta se ve farářově Zprávě o stavu sboru píše: „Když se máme ohlédnout po životě našeho sboru v uplynulém občanském roce, považují za největší událost rozhodnutí staršovstva vysluhovat večeři Páně každou neděli. Toto rozhodnutí zrálo pečlivou přípravou po řadu let a bylo nakonec vyvoláno žádostí některých členů sboru. Spolu s kázáním vytváří tak dnes večeře Páně dvě ohniska života sboru, jak to bylo již v církvi apoštolské a jak to je ve všech tradičních útvech křesťanské církve. Obavy, zda večeře nezevšední, byly – zdá se – vyvráceny již několikaměsíční praxí. A tak se bohatství, které Kristova oběť a vzkříšení darují, projevuje ve větší šíři a povzbuzuje sbor již v samotných bohoslužbách k naději příchodu Boží vlády a k radostné a odpovědné službě.“

Může slavení večeře Páně zevšednět?

Farní archiv bohužel nenabízí nic víc než jen velmi strohý vyjádření. Za nimi samozřejmě tušíme osobnost tehdejšího vikáře sboru, Jiřího Štorka.

V Českém Brodě působil v letech 1968–1985. V osmdesátých a devadesátých letech 20. stol. byl členem poradního odboru liturgického při synodní radě, který v letech 1983 a 1988 vydal dva svazky dosud užívané *Agendy*. Její bohoslužebné formuláře (označované písmeny A, B, C, D) nabízejí čtyři formy nedělní bohoslužby, a to ve verzi s večeří Páně, nebo bez ní. Českobrodský sbor se (s určitými úpravami) přiklonil k formuláři „D“, který je v úvodu *Agendy* popisován jako „světovému luterství a starokřesťanské bohoslužbě nejbližší

a nejekumeničtější“. To znamená, že v Českém Brodě jsou účastníci slavení zváni k aktivní dialogické účasti na liturgii mimo jiné ve formě ustálených aklamací, např. „Tvou smrt zvěstujeme, tvé vzkříšení vyznáváme...“ nebo „Svatý, svatý, svatý...“. Na pozdrav kazatele „Pán s vámi“ shromáždění odpovídá „I s tebou“.

Umíme si představit nadšení jedněch a jistě i rozpaky druhých v českobrodském kostele Nejsvětější Trojice před 35 lety. Jak je to však dnes,

po těch více než třech desetiletích? Ze stávajících členů staršovstva rok 1983 pamatují již jen tři. Sbor se v průběhu čtyř desetiletí generačně obměnil. Někteří se odstěhovali a jiní zase přišli. Zvláště pro ty mladší a nově příchozí je slavení večere Páně každou neděli něčím předem daným, o čem se nediskutuje, co se prostě takto děje. Co bylo kdysi žhavou a provokativní novinkou, stalo se „starým zvykem“.

Zevšedněl stůl Páně, nebo nezevšedněl? Zdá se, že tuto starost spíše mají ti, kdo tento způsob přijímání neprožili. Téma „profanizace“ večere Páně v Brodě diskutováno a snad ani pocíťováno není.

A jak je to s obavou prof. Filipiho, že není možné udržet jednotu sboru při této svátosti každou neděli, jak kdysi napsal ve své pozoruhodné knize *Hostina chudých*? Při letmém pohledu by každému pozorovateli bylo hned jasné, že každou neděli několik přítomných ke stolu Páně nepřistupuje. Důvody jsou různé. Někteří nejsou pokřtěni, jiní nemocní, další mají pro svou zdrženlivost důvody osobní. Skupina často přijímajících je větší.

Troufnu si povědět – přijímají rádi, ne ze zvyku či donucení. Koneckonců neděle přece není den všední, nýbrž sváteční.

Semper reformanda

Je to v českobrodském sboru stále stejné? V zimě roku 2018 jako v adventu 1983? Zcela jistě ne. I když se původní náčrt nově pojatého bohoslužebného pořádku z ruky J. Štorka nedochoval, pamětníci i současní členové staršovstva by mohli potvrdit, že v průběhu let k určitým změnám ve způsobu slavení docházelo a dochází. Ne všechny návrhy bohoslužebných úprav staršovstvem přijaty, vše se diskutuje a promýšlí. S vědomím, že živé je to, co je zpochybňováno, ověřováno a upraveno. Bohoslužebné zvyklosti a řády nejsou něco zafixovaného jednou provždy, „rodinné stříbro“, na které se nesmí sáhnout. Zásada církve stále se reformující musí platit i zde. Že by se však v Českém Brodě od svátostného slavení každou neděli odstoupilo, to si neumím představit.

Marek P. Lukášek, farář

SBOR CHRÁST U PLZNĚ

O večeri Páně

Se sestrami a bratry z Českého Brodu

V neděli 21. ledna 2018 byli našimi hosty bratři a sestry ze sboru ČCE v Českém Brodě. Na vedení bohoslužeb se podíleli faráři z obou sborů – „domácí“ Karel Šimr a „hostující“ Marek Lukášek, který posloužil kázáním na text z Markova evangelia o povolání prvních Ježíšových učedníků. Jeden z důrazů kázání měl své východisko ve slovech Písma „ihned opustili síť a šli za ním“. Tato slova nemusí nutně znamenat ukončení všech dosavadních životních aktivit, rozchod se vším, co můj život v této časnosti tvoří. Ono „ihned“ především znamená teď a vždy spoléhat na Krista, toužit po jeho požehnání do všeho dobrého v našich životech,

nechat jím korigovat naše směřování. Biblický obraz setkání a přijetí výzvy k vytvoření společenství s Kristem se nám zpřítomňuje mj. ve večeri Páně. Tento motiv, do něž kázání vyústilo, pak umocnil prožitek společenství u Kristova stolu a zároveň předznamenal hlavní téma rozhovoru s našimi hosty po skončení bohoslužeb.

Svědectví sester a bratří z Českého Brodu, kde je večere Páně součástí bohoslužeb každou neděli již 35 let, byla v mnohém podobná tomu, co zažíváme i v našem sboru. Postupně jsme mohli sledovat, jak vnímal proces uvědomování si důležitosti večere Páně člověk tehdy nově uvěřivší (bratr Miloš ►

Wimmer) a jak tradiční, dlouholetá členka sboru (sestra Lia Valková). Slyšeli jsme také, jak tuto pro ni již běžnou praxi prožívá příslušnice mladé generace (setra Eliška Sochůrková) a jak na ni působí srovnání s bohoslužbami ve většině sborů ČCE.

Jak se stalo, že se „tradiční“ sbor ČCE rozhodl pro bohoslužbu s večeri Páně jako základní formu svého bohoslužebného života? Na počátku stála touha zejména mladé sborové generace tvořit živé společenství kolem Kristova slova, poctivě promýšlet zvěst, kterou evangelium přináší, spolehnout na Krista. Velmi důležitou roli ve vzniklém procesu přemýšlení, hledání cest a postupných kroků sehrál tehdejší vikář českobrodského sboru bratr Jiří Štorek. Jeho otevřenost, hluboký ponor do problematiky budování sboru na pravých základech, důraz na důkladnou společnou přípravu jednotlivých částí bohoslužby během týdne, pastorační citlivost při vedení rozhovorů a osobní nasazení měly zcela zásadní význam pro zrání celého společenství. Výsledkem bylo rozhodnutí, že základní bohoslužebnou formou bude eucharistická bohoslužba. Sbor tuto skutečnost bere v úvahu vždy i při výběru svého nového duchovního.

Proniknout ke kořenům víry, vztahu k Bohu a ke Kristu

V rozhovoru zaznělo mnoho hlasů, které zcela korespondují s naší zkušeností. I v Českém Brodě se museli vyrovnávat s oprávněnými zábrany některých účastníků bohoslužeb v souvislosti s přijímáním při večeri Páně každou neděli. Někdy se člověk opravdu cítí vnitřně nepřipraven, občas jsou na bohoslužbách i lidé nově příchozí, někdy i nepokřtění. Snahou sboru je, aby byla každému v takových situacích ponechána svoboda zůstat stranou na modlitbách nebo se účastnit v kruhu bez přijímání, pouze s přijetím pozhánání. Pozhánáním pro každého z nás jistě může být i „pouhá“ pozorná přítomnost na bohoslužbách a podíl na životě společenství v rámci jeho aktivit.

Důležitou součástí péče o duchovní růst sboru je stálá snaha pronikat ke kořenům naší víry, našeho vztahu k Bohu a ke Kristu. Slouží k tomu jak bohoslužebná zkušenost, tak příležitosti ke

vzdělávání – biblické hodiny, besedy atd. Nic není automatické, proces zrání musí provázet trpělivost, pastorační citlivost i nadějný pohled k tomu, kdo je hlavním dárce všeho potřebného. Každý z nás jde svou jedinečnou cestou víry. Ve sborovém společenství těžko může zcela chápat každý každého, některé věci se dají sdílet jedině skrze bratrskou lásku. Ježíš Kristus si toho byl vědom, a proto na ni položil zásadní akcent.

Společné oběma našim sborům je také přemýšlení o přijímání chleba a vína u dětí, kterému se v Českém Brodě nebrání, v současnosti je tam však tato možnost málo využívána. Naši hosté vnímali jako inspirativní chrásteckou praxi odchodu dětí do nedělní školy se svíci rozžatou od svíce na stole Páně. Řada dalších příspěvků z obou společenství svědčila o našem podobném naladění.

Jak už bylo řečeno, pro všechny účastníky byl výrazným momentem odkaz k působení bratra faráře Štorka. Jistě stojí za to dozvědět se o tomto Kristově svědku něco víc – např. v ČB 12/2013, který je dostupný na webu www.ceskybratr.cz.

Závěrem vyprošuji nejen našim dvěma společenstvím, ale všem křesťanům moudrost k svědectví o Boží zachraňující lásce a sílu k veškeré jejich službě.

J. Esterle ve spolupráci s M. Tonarovou

Reformace a gregoriánský chorál

Vzácně dědictví přesahující konfese

Reformace povýšila zpěv lidu a církevní hudbu a udělala z nich konstitutivní části liturgického dění. Navrátila shromážděnému lidu při bohoslužbách liturgickou aktivní funkci, která mu z biblického hlediska legitimně náleží. Šlo o to, aby bohoslužebný zpěv nebyl doplňkem, ale liturgickým jednáním lidu, živou účastí věřících na dialogu s Bohem a lidmi.

Rozmanitost pojetí

V reformaci bylo přehodnoceno vše, co se týkalo vnitřního i vnějšího života církve. A co se týče bohoslužebných zpěvů a hudby, kladly si nově vzniklé církve ve střední a západní Evropě otázku, v čem a nakolik se mají vzdalovat od katolické tradice. V každé reformační církvi vznikaly různé názory na funkci zpěvu ve shromáždění, na provozování vícehlasu a na instrumentální hudbu, což vedlo k vzniku různých typů bohoslužebných zpěvů a k různým formám liturgie. V 16. st. tak vzniklo mnoho písní a vícehlasé hudby. Také gregoriánský chorál se překládal do národních jazyků; v reformačních církvích nebyl brán jako norma, ale spíše jako inspirační zdroj nebo předloha pro další tvorbu. Doba středověku trvala 1000 let. Po tak dlouhou dobu se vyvíjel nejen gregoriánský chorál, ale také skladebné druhy, které z něho vzešly (především sekvence a trojky) nebo které se od chorálu odkláněly (latinské duchovní písně, tzv. *cantiones*). „Středověká hudba rozhodně není žádný nehybný monolit. Středověk je dobou tvůrčího rozletu a velké rozmanitosti.“ (David Eben)

Rozvoj nových forem

Mnohé reformační zpěvy nebyly zcela nové, měly svůj původ buď v katolickém bohoslužebném zpěvu, nebo byly převzaty ze světského prostředí (tzv. kontrafaktury). Reformační písňové novátorství spočívá hlavně v novém ztvárnění staré pravdy.

Pokud jde o gregoriánský chorál, ještě v období reformace měly jednotlivé církve k jeho využívání různé postoje. Reformovaní pro svůj ženevský žaltář použili pouze model humanistických ód (sloužily ve školách jako pomůcka pro zapamatování latinských textů), i když zde lze také najít stopy gregoriánské melodiky a kontrafaktury: např. nápěv Ž 80 *Ó ty, jenž paseš Izraele* vychází z melodiky sekvence *Victimae paschali laudis* a nápěv Ž 138 *Srdcem celým, tebe, Pane* je příbuzný s francouzským chansonem *Une pastourelle gentille*.

Luterská církev, utrakvisté i Jednota bratrská gregoriánský chorál využívaly, ovšem v pozměněné a přeložené verzi. Jde o tzv. renesanční podobu chorálu s nově přepracovaným textem. Kvůli srozumitelnosti se upřednostňoval zpěv slabický (nota proti slabice). Píseň *Kristus Pán vstal z mrtvých* (EZ 334) je jedna z mnohých ukázek, ve kterých je cítit prolínání dvou období a dvou tradic. Z perspektivy vývoje gregoriánského chorálu se o tomto období hovoří jako o době jeho úpadku. Ovšem z perspektivy celkového vývoje západoevropského církevního zpěvu můžeme tento jev také vnímat jako dovršení slavné gregoriánské éry, která podnítila vznik duchovních písní. Z něčeho starého vzniká něco nové a oba žánry se pěstují dál.

V kancionálech staré Jednoty bratrské se uvádí, že 40 procent písní je převzato z katolické tradice, přes 200 písní má také latinský nadpis. Např. píseň *Šel přes potok Cedron* (EZ 310) je napsána na la- ►

tinskou předlohu *Pange lingua gloriosi*. Další píseň, která pochází z bratrské dílny, je *Kristus, příklad pokory* (EZ 311). Gregoriánský adventní hymnus *Veni, redemptor gentium* se stal předlohou pro dvě písně: *Boha Otce všichni chvalme* (EZ 266) a *Bohu chvála buď i čest* (EZ 289).

V budoucím novém zpěvníku i na již vyšlém CD

Píseň *Ó Jezu Kriste, Synu Panny čisté* (EZ 240), christologická adorační modlitba se specifickými prvky bratrské věrouky, bude v novém zpěvníku s mírně upraveným textem (viz notová ukázka). Tuto píseň si můžete poslechnout na dárkovém CD našeho časopisu z prosince minulého roku. Když

jsme se té písni věnovali, znovu jsme si uvědomili, že meditativní síla jednohlasu „neruší ticho, pouze ho činí slyšitelným“. (Ambrož Milánský)

Již několik staletí jsme součástí kulturního prostředí západní evropské kultury, kde gregoriánský chorál tvoří jakýsi základní hudební kámen. Je to vzácné ekumenické dědictví, přesahující konfesijní denominace a propojující evangelíky s katolíky. Dnes jsme vděční za to, že v jednom církevním zpěvníku můžeme mít vedle sebe staré bratrské písně, utrakvistické nápěvy, luterské žalmové písně, ženevské žalmy z reformovaného prostředí a také gregoriánské zpěvy. To, co dříve rozdělvalo, může dnes sloužit k vzájemnému obohacování v duchu Kristovy církevní jednoty. **Ladislav Moravetz**

Ó Jezu Kriste, Synu Panny čisté

text: Adam Šturm 1541 / 1970 / Miloslav Esterle 2016
nápěv: Roháč kancionál 1541 / Šamotulský kancionál 1561

1. Ó Je - zu Kri - ste, Sy - nu Pan - ny čis - té, vzhléd - ni na nás,
svou sva - tou mi - lo - stí na - všě - vuj nás, a - by tvé slav - né jmé - no
v nás i v círk - vi tvé vždy by - lo chvá - le - no i ve - le - be - no.

2. Ty jsi vinný kmen, / v tebe kdo je vštípen, / je v církvi tvé, / roste k spasení v ovoce hojné;
kdo se z kmene oddělí, / ten svůj život navždy ztratí, / neodvrátí zahynutí.
3. Ty jsi nám branou / k nebi, otvíranou / k Otci tvému, / cestou jsi jedinou z nás každému;
kdo půjde dál bez tebe, / oklame, sám sebe svede, / nemůže vstoupit do nebe.
4. Tys jistá pravda, / není v tobě klivda, / bezpečnost má, / kdo ve víře v tvé pravdě zůstává.
Ale kdo jinak věří, / nežli slovo tvé vyměří, / cestou věčné smrti běží.
5. Tys světlo pravé, / dáš vidění zdravé, / ve tmách zhyne, / koho to drahé světlo pomine.
Bez jeho osvětlení / není pravého poznání, / ale bludné pomýlení.
6. Máš život věčný, / sám v sobě bezpečný; / jím obdaříš, / koho v své milosti věrně držíš.
Smrti zlé se nebojí, / kdo v slovu tvém pevně stojí, / jde k tobě v pravém pokoji.

Ludvík Klobása slaví devadesátiny

Farář, emeritní senior, kazatel Božího slova se dožívá tohoto jubilea 18. března

Působil ve sborech ve Frýdku-Místku, Štamberku, Ostravě-Vítkovicích a v Ostravě. V důchodu pak ještě kratší dobu ve sborech v Bruntálu a Kyjově.

V aktivní farářské službě byl v letech 1955–1994. V nelehké době, pod dohledem státu, v napětí ve vztahu k církevním tajemníkům různých stupňů, zvláště pak ve funkci seniora. Jeho jednání však bylo vždy jasné a rozhodné, bez ustrašenosti a servilních ústupků.

Pomáhal tvořit otevřené sborové společenství, nesené Kristovým evangeliem a respektující individualitu jednotlivých členů. Věnoval se mládeži, ale i všem členům sboru bez rozdílu věku. Navazoval neformální ekumenické vazby, zvláště s katolíky; hledal formy přiměřeného oslovení lidí z mimocírkevního prostředí – pořádal literární večery nebo historicko-politické diskuse.

Kdo jsme měli možnost se s ním setkat, prožít v jeho blízkosti kratší či delší čas, víme, že nás v lecčems ovlivnil. Vážíme si jeho pokorného přístupu k Bibli a její interpretaci, jeho pracovitosti a bezvýhradné zodpovědnosti za sbor a církev, příkladnosti v osobním životě. Ceníme si jeho teologických vědomostí i moudrosti, širokého záběru i v oblasti historie, literatury a umění.

Přejeme mu do dalších let, která mu budou z Boží milosti dopřána, zdraví a radost.

Svou knížku vzpomínek končí Ludvík Klobása ohlédnutím za svou farářskou službou:

V básni Jiřího Wolkera Okno se najde verš: „Po mnoha dobrodružstvích rád se vrátíš zase do nízké světničky, která zavírá se nad starými, známými věcmi. Vše tiché bude a šťastné, ty nejvíce, oči své položíš doprostřed světnice; dáreček z cesty – album světa.“

Básník „oknem“ popouštěl uzdu své imaginární cestovatelské představivosti; našinec sedí opět

ve svém důchodcovském bytu a vzpomíná. Album, to je čas jeho farářování. Něco z toho alba mohl zmínit, ale na detaily a drobnokresby nebylo místo. Farářova tápání, nepodařenosti, slepé uličky by

jistě vydaly na dlouhý seriál. Náš člověk se také nedobral nějakého sebehodnocení. To by musel být hodně naivní, aby mu z úst nebo z pera vyšla věta: „Byl jsem dobrý farář.“ Z podstaty věci zůstává duchovenský pracovník vždy dlužník (OFEILETÉS, DEBITOR, SCHULDNER – Ř1,14) vůči Kristovu misijnímu nároku, vůči sborům, vůči jednotlivcům, vůči spoluobčanům na všech místech, kde působil. Přesto se domnívám, že duchovenské povolání je jedno velké dobrodružství. Nejednou je to jako v divadle a na jevišti přímo: Nevíte, jak dál, máte vyložené „okno“ – a tu zafunguje nápověda. Skončilo-li vše dobře, ona také musí sklidit potlesk a pochvalu.

Karel Fon, foto: Michael Waloschek

Lubomír Balcar zemřel před padesáti lety

Vzpomínka na tatínka

Pozorný a citlivý k lidem kolem sebe a neskonale laskavý v jednání s nimi – takový byl můj tatínek, první strašnický kazatel Lubomír Balcar. Jeho oči se smály a vyzařovala z nich dobrota.

Už v dětství prý své okolí bavil. A velmi společenský byl po celý život. Měl rád lidi a já jsem přesvědčen o tom, že i do základů strašnického sboru nějak zakódoval, že lidé se tady mají mít rádi a dělat si dobře, protože jiná odpověď na přijaté Boží milosrdenství není ve společnosti křesťanů ani možná.

Narodil se v Brně, kde vystudoval klasické gymnázium. Už tehdy ho zaujala literatura. Jako dvanáctiletý redigoval časopis pro mládež s příznačným názvem *Úsměv*. Teologii odešel studovat do Prahy na tehdejší Husovu bohosloveckou fakultu. A po ročním pobytu ve Švédsku a vikářování u Klimenta přijal pozvání do Strašnic. 19. března 1939, čtyři dny po vstupu německých vojsk do Prahy a zřízení protektorátu Čechy a Morava, byl tatínek ve Strašnicích zvolen prvním kazatelem. Na úsvitu pražského jara, pět měsíců před vstupem vojsk „bratrských“, 3. března 1968 náhle v Olomouci k velkému zármutku nejbližších i celého sboru zemřel. Bylo mu 55 let. Léta války a komunistické totality v čele sboru, trvale veliké pracovní vytížení a vnitřní angažovanost v starostech druhých spolu s oblibou nezdravých jídel a téměř nulovým vztahem k pohybovým aktivitám asi v součtu nemohly vyústit jinak.

Za války tatínek redigoval *Kostnické jiskry*, v 60. letech připravil šest ročníků *Evangelického kalendáře*, některé ve spolupráci s malířem Miroslavem Radou. Velké úsilí věnoval přípravě sborníku *Církev v proměnách času*, jehož vydání se ale nedočkal.

Při povolání kazatele se alespoň občas vracel i k literární práci. Celý život psal básně, povídky a písňové texty. Ze spolupráce se skladatelem Jaromírem Urbancem vzešla i velmi oblíbená

píseň „Pán Bůh je láska“ (EZ 203). Většinu textů ale adresoval dětem, jeho velikou láskou byla také nedělní škola. Navštěvoval ji i pozdější strašnický kazatel Pavel Klinecký.

Jako tátu jsme si ho s bratry moc neužili, příliš se nasazoval pro své povolání. O to intenzivněji jsme ale při společně prožívaných chvílích cítili, jak velice nás má rád. Dokonce jednou s námi třemi syny usedl k televizi při fotbalovém přenosu. Když se po několika minutách hry zeptal, kolikátou třetinu to hrají, bylo jasné, že to u dělal jenom

z lásky k nám. Byl prostě senzační, příhodnější slovo mě nenapadá. A v naší mamince měl obětavou ženu s obrovským pochopením a pracovním nasazením doma i ve sboru. Moc ji potřeboval.

Dlouhověkost je úžasný dar od Hospodina, ale zřejmě ne dar nejdůležitější. Lubomír Balcar svěřenou hřivnu rozmnožil tak, že přinesla mnohonásobek. A o to asi jde. *Jan Balcar*

Doktor Pavel Čejka

Zosobnění přejnosti, trpělivosti a vlídného humoru

V pondělí 15. ledna v evangelickém kostele v Děčíně jsme se loučili s doktorem Pavlem Čejkou. Zemřel po krátké nemoci ve věku 85 let.

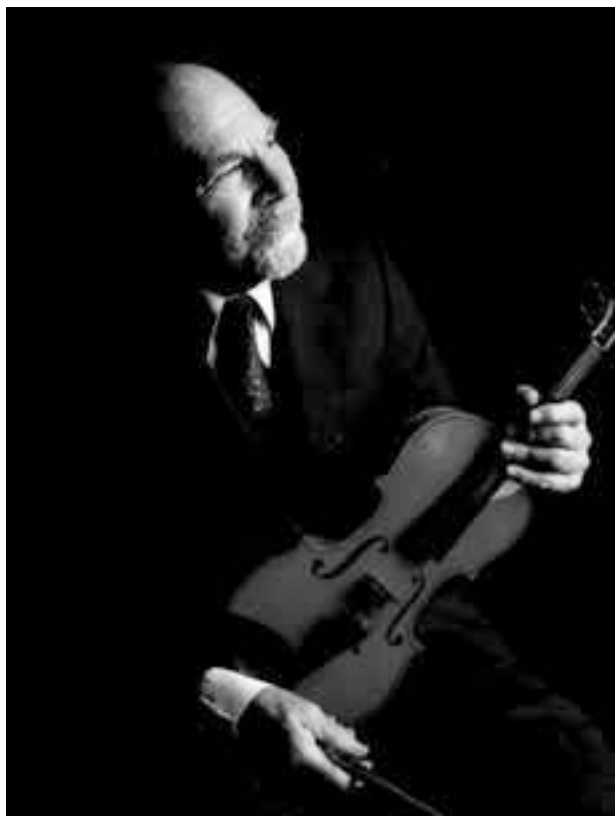
Svou účast a vděčnost přišlo vyjádřit velké množství lidí ze sboru, z okruhu lékařů a zdravotníků, těch, kterým se Pavel věnoval jako lékař, přítomni byli také mnozí z řad hudebníků.

Pavel Čejka se narodil 3. září 1932 v Praze. Do roku 1940 žil v horském prostředí Křižlic, později v Mladé Boleslavi. Od roku 1958 byl zaměstnán na interním oddělení nemocnice v Děčíně, později působil jako obvodní lékař nejen v Děčíně, ale také v České Kamenici a blízkých vesnicích. Doktorka Mahulena Daníčková přichází do Děčína v roce 1960 a brzy se s Pavlem ocitnou na společné cestě. Stali se i s dětmi Michalem, Pavlou a Lucií jistotou a znakem stálosti v evangelickém sboru, který byl ustaven v náročné poválečné době.

Svět hudby tvořil v Pavlově životě podstatné zázemí. Housle a snad ještě více viola ho provázely od mládí. Již v době gymnaziálních studií byl pozván k účasti v Mladoboleslavské filharmonii. V Děčíně v popředí hudebního života stál profesor Josef Waldmann, který vedl pěvecký sbor i Děčínský symfonický orchestr, v němž našel Pavel Čejka plné uplatnění. Až do loňského roku hrál v Děčínském barokním kvartetu, které bylo založeno už v roce 1969. Vystupovali mj. v Růžové zahradě na zámku, byli zváni do zahraničí a pravidelně hráli také pro velké množství lidí na odpoledním koncertu v evangelickém kostele na Štědrý den.

Tato vzpomínka neúplně vyjadřuje naši vděčnost za mnohé: za vlídnost a přejnost vůči dětem,

také za trpělivost s námi hudebně málo vzdělanými, za jeho jemný humor, který neuráží.

Pavel neměl rád okázalost, přesto však duchovní milníky v životě rodiny (křtiny, konfirmace, požehnání sňatku) i v životech nás ostatních prožíval velmi silně. A snad by ve službě interpreta připojil po vzoru velkých mistrů: Bohu díky.

Petr Čapek

Byla Bohu milá

Milena Tůmová (1931-2018)

Milena Tůmová. Pro nás doma to byla „teta Milena“. Vlastně jsme nikomu jinému kromě našich pokrevních tet tak neříkali. Jméno Milena znamená, že je někomu milá. A milá byla mnohým. Nejdřív svým rodičům, Jaroslavu a Anně Špinarovým. Pak spoustě dalších, asi nejvíc svému muži Honzovi, kterého potkala v 15 letech v mládeži. Přišel do Prahy z Heřmanče, aby se tu učil drogistou. S Milenou se vzali a zůstali spolu dlouho, dokud je před dvěma lety nerozdělila smrt; tak jak se říká ve svatebním slibu. Milena byla milá svým dcerám, pak i vnoučatům, pravnoučatům.

Sestra Milena Tůmová by bývala ráda studovala ornitologii, ale kádrový posudek zněl jasně: nábožensky zatížená, z buržoazních poměrů – nepřijímat na žádnou vysokou školu. Vzali ji na teologii, zde už studovala její starší sestra se svým manželem, Jaroslava a Zdeněk Souškovi. Po ordinaci v roce 1957 Milena působila dva roky jako vikářka ve sboru v Praze-Střešovicích. Od roku 1959 byla doma s dětmi, dcerami Milenou a Ivanou, rodina byla aktivní ve sboru v Praze-Dejvicích. V letech 1970–1986 prodávala knížky v Kalichu. I tam byla milá – svým zákazníkům.

Milena Tůmová byla milá nám, dětem, potkávaly jsme ji každou neděli v dejvické nedělní škole. Vůbec mi tehdy nepřipadalo zvláštní, že „teta Milena“ učí nedělní každý týden, zatímco v té druhé skupině se učitelé střídali, většinou to byly naše maminky. Užila si s námi své, vzpomínala i po mnoha letech, jak někteří dnes už vážení dospělí rodiče a prarodiče ležli v nedělní pod stůl a pod klavír; já si vybavuji, jak nám pod stůl pořád padaly penízky, které jsme měli do sbírky. Takže každou chvíli některé z dětí muselo kvůli tomu zmizet pod stolem. Od listopadu se chystaly vánoční besídky, s kým jiným než s Milenou Tůmovou a jejími dcerami. My jsme od ní na Vánoce vždycky dostávali knížky. Převázané trojbarevnou „kalichovou šňůrkou“. Mám knížky ráda; možná taky díky své kmotře, Mileně Tůmové. A někdy přece jen oblékla

talár a kázala nebo vedla přípravu k večeři Páně. Neotřele, netradičně, do hloubky.

Byla nám milá, jsme za ni vděční. A ještě někomu byla milá. Pánu Bohu. Jestli si to z dětství dobře pamatuji, dá se biblické poselství shrnout do slov: Pán Bůh nás má rád. Jsme mu milí. V zhuštěné formě je to vyjádřeno i ve verši, který byl na Milenině parte: „Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj.“ (Iz 43,1) Není to jen laciné chlácholení: neboj... však bude dobře... Je to slovo cílené, jmenovité, a pro toho, kdo je vyslovuje, pro Pána Boha, závazné.

Povolal jsem tě jménem. Pán Bůh zná jménem každého. Naše jméno nezapomene, z pomyslné knihy života je nevymaže. Pánu Bohu patříme. Na tom nezmění nic ani smrt. To nás Milena Tůmová učila v nedělní škole. Tak to přece musí být pravda, a ona tomu přece musela věřit. Byla, je a bude Bohu milá, patří mu.

Lenka Řidzoňová, foto z rodinného archivu

Zármutek a naděje

Marie Balabánová odešla z kruhu živých v 82 letech

Poslední sobotu občanského roku 2017 odpoledne se v ostravském evangelickém chrámu sešlo početné shromáždění církevní i necírkevní veřejnosti, aby se rozloučilo s kmenovou členkou zdejšího sboru Marií Balabánovou. Po delší vleklé nemoci odešla z kruhu živých ve svých 82 letech; její manžel, v místních zdravotnických zařízeních dobře známý MUDr. Daniel Balabán, internista, posléze vyhlášený specialista v oboru nefrologie, svoji choť předešel o celých 13 let. Manželství těchto dvou se rodilo před více než 60 lety daleko odtud – v evangelickém společenství v Zábřeze na Moravě. Setkání dvou mladých lidí – Marie a Daniele – sotva mohlo být přirozenější a spontánnější: znali se z nedělní školy a hned na to z mládeže. Už tehdy jim bylo jasné, že k sobě patří a nepotřebují marnit čas hledáním a tápáním. Příbuzenství rodin Čermákovy a Balabánovy už se nedalo zastavit.

Složitéjší to bylo s povoláním: Danielovi bylo jasné, že chce být lékař. Jenomže společenská atmosféra těch časů bránila lidem z náboženských kruhů na takovou dráhu jen pomyslet. Uchazeči o medicínu bylo doporučeno přeměrovat se na geologii. Těžko už dnes dohledat, jestli se přihláška na medicínu setkala s úspěchem napotřetí, nebo napočtvrté. V každém případě šlo o vzorový příklad větší vytrvalosti uchazeče než nevlídných mocipánů. Přesto však po dokončení řádného studia lékařství připuštěn jen k zubařině.

Marie a Daniel jako zákonní manželé dostali umístěnku do Ostravy. Marie usilovala o kvalifikaci v lékárenství, ale do toho přišlo mateřství, narodil se syn Daniel a nějaký rok později Jan. Platy začínajících lékařů v prostředí těžkého průmyslu a hornictví byly tehdy pokořující, manželčino zaměstnání bylo téměř nezbytné. Teprve se služebními léty si lékař mohl dovolit ženu v domácnosti, jakž se i stalo. A ukázalo se, že tento způsob uspořádání rodiny může být i prozíravou investicí. Mariina mateřská péče vedla syny k zájmu o umění i literaturu. Že se

syn Daniel už záhy rozhodl upsat malířství a že se Jan posléze stal hvězdou literární, v tom lze stopy matčina vlivu hledat.

Vítkovický sbor ČCE měl v Balabánových jednu z řady mladých rodin, jež tvořily duchovní prostředí, tak výstižně vyjádřené v bratrské písni „Aj, jak jsou milí tvoji příbytkové, jak rozkošní křesťanští sborové, Pane, v nichž Tvé jméno slavné“. Hlava rodiny na dlouhá léta přijala presbyterskou funkci a plnila ji odpovědně a tvořivě. Marii připadla další rodinná role: stala se babičkou dvou a dvou vnoučat. Ale jejího manžela celý čas neopouštěla úzkost – nepotvrdí se v Mariině případě rodinná anamnéza? Její otec Čermák zemřel poměrně mladý na rakovinu a zanechal rodinu o čtyřech chlapcích a jedné holčičce. Nepotvrdila se. Vrásky na čele působil spíše zdravotní stav doktorův. Ozývaly se důsledky v mládí překonané choroby, jež posléze ostravského medicínského odborníka krátce po dosažení sedmdesátky skosily.

Marie žila a dožila svým tichým způsobem v Provaznické ulici v Ostravě-Hrabůvce, opečovávaná pozornou synovskou péčí. Ale čekala ji ještě jedna životní rána, když na jaře 2010 nečekaně (při nedožitých padesátinách) ve spánku zemřel mladší syn Jan. Celá česká literární obec si tehdy uvědomila bolestnou ztrátu nadějněho talentu. Po zániku vítkovického sboru měla Marie svoje místo ve společenství sboru Ostrava 1. V pravidelné účasti jí zabránily až zdravotní potíže posledního času. Jejím skonem se radostný čas vánoc 2017 v rodině Balabánově stal časem zármutku.

Paní farářka Ewa Jelinek zvolila pro rozloučení velmi vhodné slovo z 10. kapitoly evangelia Janova: „Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne.“ Z pokladu této věty zaslechla zarmoucená rodina, ostravský sbor i přítomné shromáždění potěšení i jasnou křesťanskou naději ve smrti. A píseň Evangelického zpěvníku „Někdo mě vede za ruku, když bojím se jít tmou“ byla paprskem světla do teskného rozloučení.

Kaleb

UPRCHLÍCI

Udržet naději

Komu a jak pomůže dar z postní sbírky

Do Zátarí, jednoho z největších uprchlických táborů na světě, se člověk dostane pohodlně autem. Vyráží se obvykle po dálnici, která z Ammánu, hlavního města Jordánska, vede k hranici se Sýrií. Tam se odbočí na takzvanou bagdádskou silnici, jede se mírně zvlněnou pouštní krajinou a už z dálky je vidět jakési velké město. Před rokem 2012 označovalo jméno Zátarí malou vesničku. Vše se změnilo poté, co v Sýrii propuklo válečné násilí. Do Jordánska přicházelo čím dál více uprchlíků.

V jeden čas se v táboře tísnilo přes 200 000 lidí, dnes se jejich počet ustálil na 80 tisících. Pokud jde o rozlohu, je to tak, jakoby se obyvatelé Zlína museli naskládat na plochu pražského Žižkova. V táboře je tedy dost těsně. Jinak ale připomíná regulérní město, byť se zvláštními pravidly.

Sraz na Champs-Élysées

Dovnitř se smí samozřejmě jen na povolení a přes policejní a vojenské hlídky. Ty jsou však

Pro založení uprchlického tábora se Zátarí z více důvodů ukázalo jako vhodné místo – byl tu třeba zdroj podzemní vody, v pouštní vyprahlé zemi zásadní věc. Tábor vznikl ve spolupráci mezinárodních organizací a pod dohledem zkušených jordánských úřadů; země má s příchody uprchlíků opakovanou zkušenost (viz box).

docela přátelské, jejich počínání připomíná zběžnou kontrolu na hranicích se spřátelenou zemí. Co pak v táboře ale nezkušeného návštěvníka zaujme napoprvé, to je nekonečná zmet stavebních buněk, uspořádaných jakoby bez ladu a skladu. V každé z nich bydlí rodina až o šesti členech. Samozřejmě si obyvatelé svá obydlí

třiatřicetiletá Syřanka Alad. Když prchala s rodiči ze Sýrie, byla zrovna ve třetím ročníku střední školy. Plánovala, že půjde na práva. Dnes by školu možná dokončovala a rozhlížela se po prvním zaměstnání. Místo toho trčí už několikátým rokem v jednotvárném táborovém provizoriu. Její pocity nejsou ojedinělé, uprchlíci v Jordánsku nesmějí pracovat, aby nekonkurovali místním. V zemi ne příliš bohaté je to daň za udržení sociálního míru. Jordánců je deset milionů, uprchlíků ke třem milionům.

nikdo. Počítá se ostatně i s tím, že Sýrie se ve své původní podobě už nikdy neobnoví.

Děkujeme za pomoc

To nejdůležitější teď je pomoci lidem v táborech udržet naději a vyrovnat se s pocity frustrace. O to se snaží Diakonie v takzvané Oáze míru (*Peace Oasis*). Ve spolupráci s českou vládou a Světovou luterskou federací (LWF) v táborech vybudovala komplex z několika buněk, kde probíhají kurzy šití na šicích strojích a práce na

V Sýrii vládl před válkou autoritativní režim schopný likvidovat své oponenty s otřesnou brutalitou. Kdo se ale nezajímal o politiku, tomu země nabízela slušný životní standard – lidé mohli podnikat, cestovat, bezplatně studovat na solidních státních školách. Často měli obdobné ambice a životní plány, jaké máme my v Evropě. Válka ale všechno obrátila v prach.

„Když sem uprchlíci přicházeli, původně si mysleli, že tu zůstanou měsíc, dva. Dnes už jsou tady třeba pět let,“ říká český velvyslanec v Jordánsku Petr Hladík. Vyvrací přitom mýtus, že cílem všech uprchlíků je pokračovat dál do Evropy. „Moje osobní zkušenost – a setkávám se s těmi lidmi už více než čtyři roky – je jiná. Chtějí se vrátit domů.“ To však stále není možné a nezdá se, že by to v dohledné době možné bylo. Válka v Sýrii trvá, je nepřehledná, a jak ji zastavit, neví

počítá. Součástí je i herna pro děti a venkovní hřiště, kde se hraje fotbal. Jako zásadní se ale stále více ukazuje, že je třeba lidem umožnit otevřený hovor o jejich bolestech, starostech i nadějích. Je třeba i odborně školený průvodce. Často se objevuje téma násilí na mladých matkách a dívkách, které zažily při útěku. Děti a mladí lidé se v táborových podmínkách zase potřebují svěřit se starostmi nelehkého dospívání. Předchází se tak konfliktům i radikalizaci.

Vedle Oázy míru se nachází ještě kus volné země. Diakonie tu společně s českou ambasadou v Jordánsku plánuje prostory pro setkávání rozšířit – vzniknout má knihovna a komunitní kavárna. Dílem přispěje česká ambasáda, dílem bychom rozšíření rádi financovali z darů postní sbírky. Děkujeme!

Adam Šůra

Přátelé!

Po prezidentských volbách

Jsem zvyklý ve volbách s masou voličů prohrávat. Město Praha taky. To si říká o útěchu, o naději. Předně – profesoru Jiřímu Drahošovi chyběl jen kousíček – 160 000 hlasů, to bylo o prsa, o kuřecí prsa. Pavel Rychetský na český lid pěl chválu. První volbu prezidenta v roce 1989, kdy byl zvolen Václav Havel, označil za „hvězdnou hodinu“ nás Čechoslováků. A řekl to známé: „Za 40 let od éry komunismu doroste nová generace.“ A hledme: jen za 28 let je to při prezidentských volbách jen o kousíček, jen o prsa. Není to skvělé? To je ten zápas o naději, o nové nadšení. Lidi dělá rozumnými nadšení Boží. Nezbyvá nám jen partyzánština, jde o normální život. Peníze nebo život. Připomenu píseň, kterou mám na mysli: „Ó jen víru mít, doufat a jít, jednou budem dál, já vím.“ Anebo druhou verzi: „Ó srdce mé to ví, už s tím počítá, my to vyhrajem v ten den.“ To byla útěcha. Ulevilo se vám?

Milí,

no a co?! No a co, že jsme v prezidentských volbách prohráli* a dostali na hubu?! Učitelé musí dál učit, popeláři vyvážet odpad, doktoři léčit, maminky rodit, porodníci jim při tom asistovat... A z těch sedmi podstatných věcí, na kterých nesmíme přestat pracovat my, je tahle ta nejméně důležitá.

A vůbec... na to, že bojujeme proti celé divizi padlých andělů nebo (sami si vyberte) celé divizi rozvědky nepřátelské velmoci, na to je výsledek voleb neuvěřitelně dobrý. Je nás polovina, vůbec ne malá bublina, která už nemá nic společného se svým lidem – jak by to chtěla ta divize.

Je to jako v pohádce *Jak dědeček zasadil řepu* a vyrostla veliká, převeliká... Nepodařilo se nám prezidenta a jeho (sortír) z Hradu vytáhnout.

O fous. Ale i v té pohádce se to přece podařilo až na poněkolkáté, vždycky ještě museli někoho přizvat – bábu, vnučka, vnučku, pejska, kočičku – a nakonec myšku. Až s myškou se to konečně podařilo. Samozřejmě nám nikdo nezaručí, že příště už se to podaří. Ale je na nás, jestli to zkusíme a jestli o tom s myškou budeme mluvit. V pohádce je rozhodující, že se na tahání řepy nakonec domluvili i pejsek s kočičkou a s myškou. Přitom pejsek by měl kočičku honit na strom a kočička by se měla pokoušet myšku sežrat, ne s ní spolupracovat. Když jsme sledovali diskusi ve společnosti a v naší církvi evangelické, jak spolu neumí mluvit liberálové ani tradiční, leví s pravými – a s pietisty se nebaví vůbec nikdo, zdálo se nám, že se ještě bába hádá s dědkem. Po nečekaném jednání poražených prezidentských kandidátů po prvním kole voleb se ukázalo, že až po pejska už táhneme spolu, přidává se snad kočička a hledáme myšku... Převeliká řepa nemusí být hradní pán. Může to být celý ten zdánlivý marasmus, bujení lží, posměch pokusům žít v pravdě. Řepou může být i naše slabost a podléhání deziluzi, temnota post-pravdivé doby, opoziční smlouva...

Samozřejmě víme, že v současném způsobu volby vítěz bere všechno – a on opravdu bude brát! – a uvědomujeme si tíhu toxického mraku, který na nás do příštích pěti let jakoby sedá. Kdo znáte ságu *Pán prstenů*, budete možná souhlasit, že jsme na tom po sobotě trochu jako nesourodé společenstvo ve chvíli, kdy Gandalf padl do tmy pod horami v Mórii a šokovaní zděšení přátelé prchnou ven, padnou na kameny kolem a jen pláčou, dospělí i malí. Hraničář Aragorn je v té nejtěžší chvíli nepřijemným hlasem zvedá, aby utíkali ►

dál. „Pro smilování Boží, nech je chvíli být,“ říká jeden z bojovníků, ale on je žene bez oddechu do dalšího – bezpečí? Nebo nebezpečí? Stejně tak my teď nemůžeme zůstat stát a fascinovaně hledět na to hradní politické sovětsko-čínské porno. Musíme okamžitě vstát a dát se na cestu. Nepodléhat beznaději – přesně to by se jim totiž líbilo! To, jak se zachováme ve chvíli na dně, je důležité. Je důležité nepřestat pracovat na těch zbylých šesti důležitějších věcech.

Možná jsme v situaci Izraelců, ještě kdysi bez krále, kteří nemůžou brečet, protože Náchaš Amónský s přesilou jim chce každému vyloupnout jedno oko, zotročit je a oni se bojí a ohýbají. Když to uslyší Saul, sedne na něj děsivý svatý vztek, zvedne mandle nejdřív svým a pak nepřítelům. To je král! Takového nám, Samueli, dej! Možná jsme v situaci Saule a jeho mužů, kteří stojí před zdrcující přesilou Pelištejců a nechají se urážet a ponižovat obrem Goliášem a natahují moldánky. Tentokrát se „bohovsky“ navzteká David a urazí posměvači palici. To je prezident, Samueli! Toho nám dej za krále! A Samuel nerad – a Hospodin velmi nerad.

Ani kdybychom totiž minulou sobotu vyhráli, vyhráno bychom nic neměli. Protože to není v králi ani v prezidentovi. Je to totiž v každém případě na nás.

Není proto žádný čas opjjet se po porážce. Není čas vrhnout se na chalupy jako za Husáka, i když mnohé tu Husáka připomíná a něco tu smrdí skoro podobně jako známý zvací dopis. Je čas jednat ještě víc než předtím. Naše víra přece není víra mocných a vítězů. Ježíš byl přece *loser*. Narodil se skoro na hnoji a popravili ho a jako odpad vyhodili za hradby na smetiště. Naše víra nás nepřivede na trůn. Spíš naopak. Takže je vlastně všechno... celkem v pořádku. I když to zní blbě.

A cože jsou ty jiné věci, o tolik důležitější, než jakého má český národ prezidenta? No... proč Samuel s Hospodinem nechtěli krále? Protože důležitější je důvěřovat a hledat Boží věci, které jsou mezi námi ne mocné, ale bezmocné:

1. Zkoušejme znovu a znovu mírnit a napravovat všechna nepřátelství a rozbité vztahy, ve kterých jsme. Pokud jsme někteří blízko rozvodu,

ještě jednou se zkusme dohodnout. Třeba jen kvůli dětem, které poraníme. Hledejme jejich radost. Když chceme přemluvit myšku, aby táhla spolu s námi, musíme se k ní konečně začít chovat slušně.

2. Pečujme o své děti. O své i o ty, které máme všichni spolu.
3. Víc než včera potěšujme druhé, opuštěné, trápící se. Pro samou starost na ně nezapomeňme.
4. Radujme se v Pánu vždycky – to je prosté.
5. Starejme se o vdovy, staré a sirotky. Starejme se o hosty mezi námi, aby nám byli jako domorodci. Zkusme je milovat. I když se to prezidentovi ani lidu nelíbí. Ježíš byl cizincem v Izraeli, v Egyptě a vůbec v našem světě.
6. Měřme poctivými mírami na trhu, u soudu atd.
7. Nelžeme.
8. Rozdávejme své peníze, zkoušejme to. Zkusme aspoň 17 x za život zaplatit desátky. I my faráři.
9. A modleme se. Třeba i za lakomou Barku. Klidně skrytě v komůrce.
10. Zkoušejme milovat své nepřátele nebo o tom zkoušejme aspoň vážně přemýšlet. Zní to nemožně, ale je na to jednoduchý fígl, známý už před rokem 1415: Milujme hriešníka. Nezávidíme pouze jeho hriecha.
11. Ze všeho nejdřív hledejme Království nebeské a Lásku nebeskou.
12. Hlavu vzhůru. I srdce. Máme je, sakra (svatá), u Pána.
13. Čtème Magorovy Labutí písně, které napsal v díře – v třetí nápravě ve Valdicích mezi vrahy. Pokud nějaký máme, smekněme klobouk ►

před tím magorem, dojemným looserem a svatým vojákem.

14. Budme dobrovolně pravdoláskaři. Je to sice nadávka... ale je něco víc mezi námi než pravda a láska?
15. Mějme soucit s panem prezidentem, je starý a nemocný. Nenávidme jen jeho lhaní, pomstychtivost a vulgaritu, jeho způsob bytí prezidentem a jeho kolaboraci. Jeho ne.
16. Žijme v lásce Boží.
17. Atd. (doplňte)
18. Za sedmé: nerezignujme na politiku.

Že je těch důležitějších věcí před tou sedmou důležitou věcí víc než šest? Samozřejmě, že je! A to nejsou zdaleka všechny! A k tomu to máme celé na přeskáčku, vůbec to není systematické!

Sestřičky a bratři, dostali jsme nakládačku. Ale teď je čas omýt si obličej, obléci si čisté šaty a vyrazit ven jako David, když prohrál boj o život Batšebina děťátka. Není možné zapomenout se radovat. Ve skutečnosti žijeme v úžasné době, stejně ohrožené a stejně skvělé jakou byla legendární první republika.

Tak se radujme. Dokud je čas. I kdyby lásky poslední den měl být. Tak se tulme. Jako magoři. K sobě navzájem, k svobodě a k Božím věcem...

*(těm kteří vyhráli, se samozřejmě omlouváme za hrubé zjednodušení, ale nevíme, jak to pojmut do jednoho dopisu)

Vaši **Svátá Karásek** a **Tomáš Cejp**

KALICH

Neber nejlepšího jelena

Jak je to s bestsellery

Ten příběh začal na samém začátku devadesátých let. Farář Lubomír Miřejovský objevil ve Spojených státech amerických na pultě jednoho knihkupectví zajímavou knihu. Zaujala ho natolik, že na ni upozornil vydavatelství Kalich, jestli by ji nechtěli vydat v češtině.

Tehdejší šéfka Kalicha Ema Suchá pověřila vypracováním lektorského posudku Michala Plzáka. Ten byl knihou nadšen a doporučil ji k vydání. A takhle nenápadně se zrodil bestseller. Prodalo se jej už několik desítek tisíc výtisků a zájem o něj trvá. Kniha se jmenuje *Škola malého stromu*, dost možná ji máte doma.

Hrdinou knihy je malý sirotek – Indián z Tennessee. Zemřeli mu rodiče a jeho výchovy se ujali babička s dědečkem. A protože to jsou stařešinové kmene Čerokí, jde o velmi specifickou výchovu. „Ber jen to, co potřebuješ. Dyž lovíš jelena, neber nejlepšího. Vem menšího a pomalejšího, a jelena

porostou silnější a dycky ti dají maso. Jen včela ukládá víc, než spotřebuje, pak ji vokrádají medvědi a mýval... a Čerokí,“ vysvětluje klukovi řečenému Malý strom jeho dědeček.

„Kniha se do Kalicha hodí, i když nevyzařuje evangelické poselství. Je totiž velmi spirituální, ne ve smyslu prvoplánové spirituality křesťanské, ale tak, že ji mohou křesťané vzít za svou,“ zamýšlí se redaktor Michal Plzák. „*Škola malého stromu* dostává z člověka emoce doslova plnými nabě- ▶

račkami. Jsou tam místa, kde zadržuješ slzy, i místa, kde se naplno chechtáš. A podstatná část knihy se týká toho, jak se dětský hrdina vlastním pohledem konfrontuje se stárnutím a smrtí.“ Navíc není sentimentální, snad proto může být tak hluboká.

Knihu přeložil její „objevitel“ Lubomír Miřejovský, pod revizí překladu je podepsán Michal Plzák. V roce 1993 vyšlo v Kalichu první brožované vydání a jen se po něm zaprášilo. Následoval dotisk a druhé, tentokrát vázané vydání. Dnes je na pultech vydání třetí. Malý Indián, který vypráví svůj příběh, odehrávající se ve třicátých letech, má zjevně co říct i lidem jednadvacátého století.

Snad všichni se shodneme na tom, že bez marketingu se dnes neobejde nic. Zboží – ať je jím kniha, nebo automobil – je třeba propagovat,

jinak se o něm zákazník ani nedozví. *Škola malého stromu* neměla vůbec žádné PR, žádný novinář o ní nenapsal recenzi, v médiích ani zmínka. Jen Tereza Boučková ji krátce doporučila v jedné čtenářské anketě. Podle všech očekávání by měl titul zapadnout – a přitom se dodnes kupuje po hrstech. Zákazník si často nekoupí jeden výtisk, ale třeba tři, aby měl *Školu malého stromu* jako dárek.

Kalich vydal od Forresta Cartera i další „indiánku“. *Odvedu vás do Sierry Madre* je příběhem apačského náčelníka Geronima, který byl několikrát také zfilmován. Kniha se pomalu prodala, ale žádný trhák to není. Rozumíte tomu? Jak je to tedy s těmi bestsellery?

Aleš Palán, ředitel nakladatelství Kalich

Foto František Plzák

RECENZE

Evangelíci v rané toleranční době v Čechách a na Moravě

Zachování víry otců a ostrůvky vzdoru

V letošním jubilejním roce naší církve se očekává řada publikací věnovaných její historii. Patří k nim i monografie vydaná už koncem loňského roku. Jde o druhé vydání díla, které poprvé vyšlo v letech 1995–1996 ve formě sešitů a v nevelkém nákladu, takže zůstalo širší veřejnosti, i té církevní, prakticky neznámé. A přitom jde o unikátní publikaci výsledků mnohaleté práce kolektivu autorů, věnované jednomu z klíčových období naší církevní historie a uvádějící na pravou míru leckteré tradované starší údaje. Jednotlivé sešity byly vydávány pod patronací historické společnosti Veritas.

Nyní se díky péči již značně prořídlelé autorského týmu a vstřícnosti nakladatelství VERBUM podařilo realizovat vydání knižní. Zájemci tak konečně dostávají do rukou kompaktní, úhledně upravenou knihu, která po 20 letech nahrazuje poněkud nepohodlné původní vydání a která

byla veřejnosti představena při vernisáži výstavy „Evangelíci na Neratovicku“ dne 3. 11. 2017.

Kniha vychází, až na drobnosti, v původním znění. Je však opatřena obsáhlou předmluvou, která čtenáře přímo vtáhne do děje, spojeného se studiem tolerančních přihlášek a s úsilím o publikování jeho výsledků. Vlastní kniha je rozčleněna do tří částí, věnovaných průběhu rané toleranční doby v českých zemích, dějinným souvislostem a různým doplňujícím pohledům. Hlavním tématem je sice období po tolerančním patentu, je ale zarámováno do širšího rámce, zahrnujícího předcházející dobu rekatolizace během třicetileté války a po ní a rovněž růst i potíže tolerančních sborů až do doby formálního zrovnoprávnění evangelických církví s církví katolickou v roce 1861. Všechny části jsou děleny na kapitoly dílem tematicky, dílem chronologicky, tak aby byl udržen dějový spád.

Autentické životní příběhy

Doba před tolerančním patentem je známa jako doba „temna“. Málokdo si ale umí představit, co to konkrétně znamenalo. Úvodní kapitoly knihy to přibližují na četných příkladech. Ukazují, jak se víra otců během té doby udržovala. Dobrou ilustrací ve druhé části knihy je analýza zpovědních seznamů, tedy každoročních hlášení katolických farářů z let 1671–1725. Ukazuje, kde a v jakém rozsahu se ostrůvky vzdoru objevují.

Neméně vzrušující je i líčení doby tolerančnímu patentu bezprostředně předcházející a pak vznik prvních tolerančních sborů. Čteme o snaze státních i vrchnostenských úřadů patent ututlat, naproti tomu o skrytých vazbách, jimiž se šířily zprávy mezi nekatolickými centry. Zveřejnění patentu si evangelíci často museli vynutit. Ale i pak překonávali různé překážky, ať již toleranční omezení, časové omezení pro podávání přihlášek, nebo vrchnostenskou zvlášť. Kniha přináší i příklady přihlášek v jednotlivých obcích, včetně jejich

sociologického rozboru. Vedle českých sborů je věnována pozornost i sborům německým a také specifickému vývoji v těšinském Slezsku.

Život tolerančních sborů nebyl nijak jednoduchý. Bylo potřeba postavit modlitebny, fary a školy, složit se na služné kazatele, a přitom byly zachovány platby katolickým farářům. Církevní správa vznikala za pochodu a pod patronací státu. Pro sbory té doby je charakteristické, že musely povolávat kazatele z ciziny. Těm kniha věnuje zvláštní pozornost – jejich původu, vzdělání, teologickému zaměření a v neposlední řadě také jejich nelehkým životním podmínkám. Evangelická menšina si pěstovala vlastní kulturu, navazující na staré písmáctví.

Stručná rekapitulace vývoje po roce 1861 svýhledem k roku 1918 ukazuje rostoucí sebevědomí evangelíků, jejich roli ve společnosti i směřování ke sjednocení. Kniha je čtivá a podává na toleranční období ucelený a podložený pohled v mnoha spojitostech. Navzdory drobným nepřesnostem, vzniklým chybným čtením původních dokumentů (např. hrabě Wischnik místo Věžník) ji lze doporučit nejen všem zájemcům o historii evangelictví v našich zemích, ale i odborníkům jako cenný zdroj informací.

Jan Mašek

Eva Melmuková-Šašecí (ed.), Evangelíci v rané toleranční době v Čechách a na Moravě, VERBUM Publishing, s. r. o., edice historicus, Neratovice 2017.

Kdo ty ruce probod...

Klaun klade otázky Bohu, sobě i zavilým ateistům

Jiří Suchý je zkrátka Jiří Suchý. Někdo může říkat, že dnes to už není ono, a nakonec proč ne, na to by měl dotyčný plné právo; někdo zase tvrdí, že v divadle Semafor v Dejvicích je pořád krásně a Suchý že je studnice bezedná.

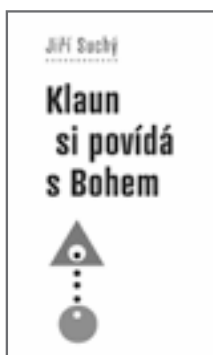
Asi to neumím zhodnotit, kdybych ale měla soudit jen podle recenzované knížky, přikláníla

bych se k té druhé variantě, i kdyby však měla platit více ta první, jedinečnost to Jiřímu Suchému neubere.

Po kolik už generací jeho písničky působí? Mokrát jsem zažila, jak lidé z naprosto různých kruhů, vzdělání hodně i docela málo, jsou právě znalostí Suchého písniček a schopností je ▶

dohromady zpívat po celý večer unikátně spojení. Inteligentní hudba, inteligentní texty, které se líbí těm i oněm.

Tak tedy *Klaun si povídá s Bohem*. Knížka psaná 15 let, škrtaná, přepisovaná, doplňovaná. Jiří Suchý nás na začátku informuje, že text nás má především pobavit. To se mu bezesporu podařilo, nemyslím si ale, že to byl důvod jediný, řekla bych, že pod tím, nebo spíše nad tím je tón či úmysl závažnější. Rozmýšlení, taky jemná polemika... Polemika se sortou ateistů, kteří jsou si svým postojem nadměrně jisti a jejichž snaha dokazovat nedokazatelné je nemoudrá, neduchaplná.

Jiří Suchý není církví netknut, maminka ho do katolického kostela vodila pravidelně, ba i ministroval. Nejasnosti, pochyby ho ale doprovázejí po celý život, netýkají se ovšem rozhodně základních principů typu „je Bůh, nebo není?“. Suchý se potýká s věcmi subtilnějšími, kterých by si většina věřících vůbec nevšimla, protože se o nich prostě nepochybuje. Když nám je však v knížce předestře, zaujmou. Už v dětství Suchého napadalo, jak má Pána Boha oslovovat, když mu tohle oslovení připadá moc pohádkové. Když je ten pohádkový Bůh zobrazován jako stařec s plnovousem, jak asi vypadal zamlada? Jak věřit v jeho nesmrtelnost, když zestárá? Že by se to stárnutí najednou zastavilo? A máme ho oslovovat Pane? Pán je přece jeden z nás, kdo to někam dotáh! Kdo z nás by tohle vymyslel, milí čtenáři? A v tomto duchu se pokračuje. Jak se postavit třeba k slovům Otčenáše? Jiří Suchý

by si nedovolil je zpochybňovat, jeho pochyby míří jinam. Můžeme jim my lidé vůbec rozumět? Nemá se nám to vysvětlit více? Kolik z nás ta slova deklamuje, aniž by nad nimi uvažovalo? A co Bible sama? Kolik odporujících si výroků tam je?! Jak se hned do knihy Genesis dostalo, že se „Hospodin dopustil chyby“? Vždyť on tu lituje, že člověka stvořil! Jak zde může být psáno, že „Hospodin, když bude sesílat na nás hříšné rány a nemoci veliké a když nás bude vyhlazovat a hubit, bude se veselit“? Veselit?! Suchý rozhodně nevyvozuje, že tím pádem Bibli nevěří. Otázky ho dovedly k tomu, že další kapitola se nazývá Bible podle Suchého.

Jeho humor prostě trvá.

S čím tedy ve skutečnosti Jiří Suchý nesouhlasí? Nikoliv s Pánem Bohem! Je ovšem pro něho důležité, že Bůh je mimo lidské chápání, pak před ním může a musí mít respekt. A to je právě voda na mlejn ateistů. Těch, kteří se opírají o pojetí evoluce, jež argumentuje proti Božímu stvoření. Kterí jsou bytostně přesvědčeni, že „pouhá síla hmoty, bez jakéhokoliv přispění Transcendentna, způsobila, že se bílkovina vydala správným směrem k cíli“. „Něco“ náš vesmír totiž způsobit muselo. A tomu „něčemu“ vesmír vděčí za to, že už hezkých pár let funguje. Způsob, jakým Suchý se zavilými evolucionisty polemizuje, nás pobaví, což je právě záměr, jak se praví hned v úvodu. A to další, nad čím se taky hned na začátku můžeme rozesmát, je, že úvod není jeden, jak je obvyklé; jsou tři.

A proč tedy ten název? Proč si klaun s Bohem povídá? Jiří Suchý se rozhodl, že všechno to, čemu ohledně otázek víry nerozumí, probere s autoritou nejpovolanější. Nerad chodí ke kovářičkovi, raději jde přímo ke kováři. Chce si povídat s tím, kdo je středem jeho myšlení, jeho zmatků i zjasnění. Dobře je, že Jiří Suchý o kováři ví. A zároveň ví, a to je taky dobře, že „definitivní odpověď není lidem určena“.

Ráda skončím několika verši autorova textu k písničce, kterou složil „jistý“ Karel Vágnér a kterou knížka končí. Je to totiž „v kostce to, o čem tato kniha je“:

Jo když je mi nejhůř
Zvedám oči vzhůru
Tam kde tuším songy
Andělskýho kůru
Jo když je mi nejhůř
Zvedám oči k nebi
Tam kde tuším ruce
Probodnuté hřeby
Já nemám zdání
Kdo ty ruce probod

A nevím ani
Kde se pomoc hledá
Vím jenom to
Že když mi teče do bot
Že je tu něco co mi
Oči vzhůru zvedá

Jana Plíšková

Jiří Suchý: *Klaun si povídá s Bohem,*
Praha, Galén 2017, 117 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Zachránila mě sborová sestra

Za co může sborový oběd

Protože jsem nevyrostala v evangelickém prostředí, bývali moji kamarádi zaskočeni, když jsem poprvé řekla něco o sboru. Nejdříve si mysleli, že jsem začala chodit do pěveckého souboru, ale po chvíli jim v tom nějak neseděla zmínka o faráři nebo dokonce o sborové sestře. „To s váma zpívá farář? A ta sestra je tam, jako kdyby se někomu udělalo špatně?“

Musela jsem vysvětlovat, že jde o církevní, nikoli pěvecký sbor, že zpěv je součástí bohoslužby, kterou farář vede, a sborová sestra je něco jako sekretářka a farářova pravá ruka v jedné osobě. Pravda je, že v případě potřeby může sborová sestra zaštiťovat i další funkce.

Před lety jsem se přihlásila, že budu na sborový oběd vařit adventní guláš. Na faře jsme s ostatními dobrovolnicemi začaly krájením asi pěti kilogramů cibule. Aby nám šla práce pěkně od ruky, přinesla sborová sestra na doporučení pana faráře lahvinku červeného. Po cibuli přišlo na řadu krájet maso a konečně začít vařit. Vzhledem k objemu guláše byla příprava poněkud zdoluhavá, a tak nám sborová sestra došla ještě pro jednu lahev.

Já jsem se mezitím ujala míchání guláše v obrovském hrnci, který stál skoro na třech plotýnkách. Z hrnce šlo krásné teplo a z vína taky.

Po deseti minutách míchání jsem stála u plotny jen v tričku, tváře mi hořely a začínala jsem mít upřímnou radost z dobře vykonané práce. A protože se mnou byla spokojena i sborová sestra, odměnila mě sklenkou vína.

Po nějaké době začal vřít nejen guláš v hrnci, ale i krev v mých žilách, slyšela jsem slavíky až z Madridu a jiskřičky v mých očích se proměnily v ohňostroj. Do půl hodiny jsme totiž byli ▶

s gulášem uvaření oba. Jenže on zůstával na faře, kdežto já se musela nějak dostat domů. Z guláše se alkohol varem vypařil, ze mě ne.

Sborová sestra si všimla, že jsem již delší dobu nepromluvila, že jsem se dokonce ani nijak významně nepohnula a jen míchám a mile se usmívám. Zkušená paní mi vysvětlila, že po tak namáhavém výkonu si zasloužím odvoz domů. Neměla jsem sílu odporovat a strašně mile jsem se usmála.

Asi v devět hodin ráno mě vzbudil telefon. Byla sobota a já si uvědomila, že má přijet kamarád Jindřich. Říkala jsem si, že jsem zaspala a on teď mrzne někde venku. Naštěstí jsem se my-

lila. Jindřich se omluvil, že bude mít zpoždění, protože po včerejší schůzce s přáteli v kulturně-restauračním zařízení smí podle alkohol testru usednout za volant až kolem 11. hodiny. Říkala jsem mu, že je to v pořádku, že to plně chápu, protože můj denní program je ze stejného důvodu také trochu posunut. Zajímalo ho, na počest koho a kde jsem slavila. Pochlubila jsem se, že jsem vařila hektolitry guláše pro celý sbor na sborový oběd a že mě domů vezla sama sborová sestra. Na to se v telefonu ozvalo Jindřichovo uznalé, hmmm“ a zároveň vyjádřil ulehčení nad tím, že na faře byl zrovna přítomen někdo se zdravotnickým vzděláním...

Pavla Hájičková

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková,
Gabriela Fraňková Malinová,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner,
Ondřej Kolář, Tomáš Pavelka,
Lenka Ridzoňová,
Adéla Rozbořilová, Adam Šůra,
Jana Vondrová

NA OBÁLCE

Foto Daniela Ženatá

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

dubnového čísla je 18. 3. 2018

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové podobě: Diakonie ČCE, Klimentská 18, 110 05 Praha 1, tel.: 222 316 306, 732 324 956 e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně, jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč, do zahraničí 790 Kč. Informace o předplatném podá, objednávky rozšiřuje (i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2018 je zaměřen na sté výročí založení Českobratrské církve evangelické. Číslo 4/2018 bude mít název „Církev mezi Romy“.

ISSN 1211-6793

HERLÍKOVICKÉ VÝPRAVY A ROZPRAVY

aneb vše důležité pro život v jednom

v termínu 9. - 15. června 2018

POHYB

pod vedením

Miriam Batlové

POBOŽNOSTI

pod vedením

faráře Joela Rumla

POHODA

pod vedením

nás všech

Kam je akce určena:

všem, kteří si chtějí vyzkoušet nordic walking v praxi
(všem, kterým nevadí ujt denně víc jak 15 km nejen za slunečného počasí)
všem, kteří se rádi na ztížení a zpěv nejen v kostele
všem, kteří si chtějí opočinout v krásné přírodě

Co můžete dít čekat

římový večer s diskuzí, večer s hostem,
návláda křesťanského muzea ve Vrchabí, výlet do Sklářského muzea Poněká, apod.

Ubytování

ve dvou-, tří- a čtyřlůžkových pokojích v Horském domově
(www.horskydomov.cz)

Cena

3.500,- Kč s plnou penzí (vč. snídaní 600,- Kč po přihlášení)

Přihlášky

do 31. 5. 2018 na email: miriam.batlova@gmail.com
více informací v příloženém dokumentu

INFORMACE - HERLÍKOVICKÉ VÝPRAVY A ROZPRAVY

Termín: 9. - 15. 6. 2018

**HORSKÝ
DOMOV** Herlívovice

Ubytování

podle přihlášeného počtu lidí budeme ubytováni ve dvoulůžkových, třílůžkových a čtyřlůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením na Hlavní budově, případně se společným sociálním zařízením ve Vlčce či Vokurce

Strava

v jídelně s krásným výhledem - plná penze bude zahrnovat snídaně, večeře a k tomu buď obědy anebo balíček v případě delších výletů (budeme domlouvat na místě)

Program dne

- snídaně
- ranní ztížení
- výlet s holemi
- večerní ztížení
- společný program s hostem, s filmem, s dobrým mokem, atd.
- večeře

Celý týden bude možné využít

hernu s ping-pongem a stolním fotbálem, volejbalové hřiště, ohnště s posezením, ale především turistických tras v okolí Horského domova

Co znamená nordic walking:

jedná se o aktivní chůzi v pravidelném rytmu, kde jsou do jednoho pohybu zapojeny ruce i nohy. Tohoto efektu je docíleno pomocí hůlek, které koordinují pohyb končetin do jednotlivého a pravidelného pohybu

Proč je dobré chodit s holemi nordic walking:

- zapojíte 90 % celkové svaloviny těla
- spálíte až 400 kalorií za hodinu
- trénovat spolu mohou lidé s odlišnou fyzickou zdatností
- šetříte klouby a kolena
- je velmi jednoduché začít a těžké přestat

NAPADLO VÁS NĚKDY, ŽE BYSTE CHTĚLI

studovat teologii

NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ?

A VÍTE, ŽE SI TENHLE SEN MŮŽETE SPLNIT?

„Studium na Institutu ekumenických studií (IES) jsem si splnila svůj sen ponořit se do hloubky teologických věd. Kromě bohatých znalostí jsem získala mnoho nových přátel. V mimořádně vstřícném a přátelském prostředí na IES se mi moc dobře studovalo. Doporučuji toto studium každému, kdo chce získat potřebné teologické znalosti, které pak může využít v praxi ve svém sboru nebo třeba při kaplanské práci.“

*E. C., realitní makléřka
Církev bratrská*

„Nejvíce vzpomínám na přátelskou a otevřenou atmosféru na IES, kterou jsme zažívali, i když se během studia setkávají lidé z různých křesťanských tradic či bez vyznání, lidé různého věku a názorů.“

*Z. H., učitelka jazyků
Českobratrská církev evangelická*

Pokud se chcete na křesťanskou vědu podívat z širšího pohledu a zajímají vás důrazy různých církví, mohl by vás zaujmout obor

teologie křesťanských tradic

- ❖ budování mostů mezi učením a praxí různých křesťanských církví
- ❖ budování mostů mezi teologií a jinými disciplinami
- ❖ ekumenicky otevřený a teologicky fundovaný přístup
- ❖ rozvíjení duchovního života
- ❖ jedinečné prostředí přátelských vztahů mezi vyučujícími a studenty
- ❖ organizace studia příznivá pro pracující nebo studující jiné VŠ
- ❖ bakalářské studium zajišťované Evangelickou teologickou fakultou

Přihlášky ke studiu se přijímají
do 31. března 2018

Další informace na
facebook.com/ekumenapraha
a www.iespraha.cz.
Kontakt: jandejsek@etf.cuni.cz
736 222 573